

NAŠ GLAS

DROGA
KMETIJSTVO IN ŽIVILSKA INDUSTRIJA n. sol. o. PORTOROŽ

INTERNA IZDAJA

19. IV. 1985

• Naš glas • izdaja delovna organizacija Droga, Portorož. List urejuje uredniški odbor skladno s predpisi. Predsednica uredniškega odbora Dragica MEKIS. Odgovorna in glavna urednica Albina ŠKAPIN. Tiska ZGP Primorski tisk, TOZD Tiskarna Jadran 1985, v nakladi 3000 izvodov. List dobijo člani kolektiva brezplačno.

LETO XXVII.

11434 PORTOROŽ, APRIL 1985

ŠTEVILKA 1

Povedal nam je... Marčelo Kralj

TOVARIŠA KRALJA SMO ZAPROSILI, NAJ NAM ODGOVORI NA NEKATERA VPRAŠANJA, SEDAJ KO BO PO AKTIVNEM DELU, PO VSTOPU V NOVO ŽIVLJENJE — KI MU REČEMO UPOKOJITEV — NASE DELO OPAZOVAL Z DRUGEGA ZORNEGA KOTA. LJUBEZNIVO SE JE ODZVAL, VENDAR ŽE UVODOMA DEJAL: »ČIM MANJ GOVORITI — PISATI...« IN S POMENLJIVIM POGLEDOM OČITNO HOTEL POVEDATI: VEČ DELATI!

Tovariš Marčelo, vsi vemo, da ste med delavci vedno bil in ostal zelo priljubljen. Za vsakogar ste se »zmenili« kot rečeno človeka ste poslušali... ali menite, da je to tudi pogoj za uspeh pri vodenju neke organizacije dela?

Predpogoj za uspešno vodenje neke organizacije je sigurno komunikativnost in pristop k delu. Menim, da vsak človek nekaj zna — če ga pravočasno poslušam in pravočasno ukrepam, je uspeh zagotovljen, to je bilo vedno moje pravilo! Znaš človekovo mnenje spoštovati, bo tudi on znal priti do tebe in sam povedati, kako in kaj!

Ljudje so skromni, ne žive pa od obljub. Odtujenost od delovnih ljudi pa je velik greh. Težav z delavci nisem imel nikoli. Pa še nekaj. Delavec za strojem se nima kam skriti. Svoj delavnik mora pošteno oddelati. V režiji pa ni tako...

Na Japonskem sem bil in povem ti, da tam delavci ne delajo nič več kot n. pr. v Začimbi, (izjeme so sicer povsod) ampak družbena režija preveč odnese...

V dolgih letih, 30 letom to že lahko rečemo, ste dosegali velike uspehe. Uspehi pa ne padajo z neba, zanje je potrebno veliko napora, premagati je treba marsikakšno težavo. Tov. Kralj, kdaj vam je bilo v DROGI najtežje?

Zdaj! Ne vemo, kako jutri začeti. V preteklosti je bilo težko, to je res. Trdo smo garali. Ampak, delali smo in plan dosegli! Danes je vse manj dolgoročnega poslovanja in premalo gospodarske ter poslovne stabilnosti. Z dohodkom ne razpolagamo kot bi morali, oz. premalo. Samoupravljanje je bilo po mojem mnenju še najbolj učinkovito, ko smo imeli delovne enote namesto TOZD. Nisem proti TOZD, ampak za te smo očitno nezreli, saj so se nam rodili despoti, ki so včasih prepričani, da DO (Delovni organizaciji) niso ničesar dolžni, in da jim ta ničesar ne daje! Ampak brez nje ne bi tako napredovali.

Manjka povezanost in pripadnost TOZD delovni organizaciji. Prave zavesti do dela je premalo oz. skorajda je ni, zgubili smo jo jaz ne vem zakaj, ampak brez zavesti do dela ne bo uspeha.

Kralj Marčelo

Vsak delavec mora čutiti ljubezen do svoje delovne organizacije. In ta ni molzna krava, da lahko od nje samo jemlješ, treba je dati in šele potem dobiš povračilo.

Večkrat sem prevzel vodstvo ukrepa družbenega varstva, menda štirikrat, in vsakokrat uspel, čeprav je bila organizacija na koncu življenja ali zelo v slabem stanju. Seveda ne brez ljudi, osloniti se moraš na svojo ekipo. Sanacijski načrt mora biti rešitev firme ne pa lepa fasada za zunanji lepši videz. Sanacijski načrt mora biti kot pravo zdravilo za bolnega človeka. Za nesrečo v firmi (slabe uspehe poslovanja, op. p.) so večinoma krivi ljudje, ne situacija. Pustimo sedanje težave od zunaj, a vseeno je treba vedno znati analizirati vzroke in okolje, to je prvo.

Ljudem zaupam, a vendar obenem presodim, vsako zaupanje, čeprav včasih tudi premalo.

Ni skrivnost, da se v TOZD Začimbo zelo radi vračate, na obiske, na pogovor — tam ste lahko rečemo, začeli svojo zelo uspešno poslovno pot — povejte nam, kaj menite o današnji Začimbi — ali je ta TOZD uresničila in ali uresničuje vse svoje zmogljivosti? In kako menite o drugih TOZD glede lastne razvojne poti?

Začimba je bila nekoč moj drugi dom. Neko slabost do nje

imam, to je res. Rad se vračam, vidim, da imajo uspehe in prav je tako. Druge TOZD ne zanemarjam, vse cenim. Zadnje čase se pa sploh precej več angažiram za druge TOZD, največ za Ribo v Izoli.

Začimba ima še veliko prihodnost. Je pa nekaj že zamujenega, pospešiti morajo razvoj, tega se ne sme zanemarjati, uvesti nove programe, itd.

Katera TOZD, v vaši eri, pa je dosegla največji razvoj?

Težko je odgovoriti na to vprašanje. Začimba je tehnološko uspela, fizični obseg dela bistveno povečala z istim številom delavcev. Vse slabo stoječe TOZD so reševale svoje težave s povečanjem števila delavcev, in to tako, da so delavce pripeljali od druge. To ni bilo dobro. Problemi so se še povečevali. Iz izkušenj vem, da je treba fabriko zgraditi tam, kjer so ljudje. Pokazalo se je, da je to najbolje.

Pred problemi pa ne bežati in ne jih odlagati. Problem je treba razčistiti takoj in do konca, če ne mali problemi postanejo veliki.

Z združitvijo 1. 1. 1984 smo se soočili delovne organizacije različnega karakterja in lastnosti. Da bi bili isti je nemogoče. V taki razsežnosti delovanja pa mora prevladati teamsko delo. Združili smo se zaradi večjih uspehov, pri tem se mora odražati usklajena

poslovna politika med vodstvom DO. V takem konglomeratu posameznik ne naredi nič. In povezani moramo biti z vsemi delavci, oziroma z ljudmi, ki v svoji sredini pozitivno vplivajo. Mislim s tem na KPO, in vse poslovne organizacije. (Generali brez vojske)!, to ne gre. KPO je namenjen celi DROGI, ne sam sebi!

Teamskega dela je še zdaleč premalo. Ne vem, od kje to izvirati, iz bivše DROGE ali AGRARIE, in je vseeno, le da bo vnaprej drugače. Borba mnenj mora biti, (ker imam rad ljudi) ta borba ni bila nikoli težka, ampak dobrodošla.

Tovariš Kralj, kaj menite o povezanosti poslovnih organov z družbenopolitičnimi organizacijami? Ali je ta dovolj prisotna v naši DO?

V prejšnjih manjših OZD sem imel družbenopolitične organizacije okrog sebe, čeprav so mi večsili očitali, da se izvaja moja volja. To ni bilo res, izvedli smo tisto, kar smo se dogovorili.

Pri tem pa poudarim — sestanke je treba pripraviti. Na začetku sestanka moramo imeti cilje, do katerega nas mora pripeljati zaključek sestanka. Če tega cilja ni, ljudje otopijo že na sestanku. Tudi člani KPO, zaznati morajo probleme svojega področja in iskati rešitve; če ni cilja je hudo.

(Nadaljevanje na 4. str.)

Priznanje RK ZRVS Slovenije »Drogi«

Na podlagi programa ZRVS Slovenije, 45. člena Statuta Zveze rezervnih vojaških starešin Slovenije in pravilnika o podeljevanju priznanj ZRVS Jugoslavije, je predsedstvo RK ZRVS Slovenije na predlog Obalne konference ZRVS Koper naši delovni organizaciji podelilo plaketo ZRVS Jugoslavije z obrazložitvijo, da delovna organizacija »Droga« združuje 15 TOZD, ki so pomemben dejavnik v naši prehranbeni industriji na obalno-kraškem, slovenskem in jugoslovanskem tržišču. »Droga« je združena v SOZD »Timav«, ki je med večjimi agroživilskimi kompleksi v Sloveniji, ki združuje kmetijstvo, prehranbeno industrijo, turizem, gostinstvo ter notranjo in zunanjo trgovino.

DO »Droga« sodeluje in materialno podpira vse pomembnejše akcije, ki jih organizirajo obalna in občinske organizacije ZRVS.

V »Drogi« deluje aktiv ZRVS, ki je pomemben dejavnik in pobudnik na področju obrambnih priprav v DO in TOZD.

Po oceni pristojnih organov ima »Droga« vzorno pripravljene obrambne načrte, kar se je pokazalo zlasti v akcijah »NNNP«.

Plaketa ZRVS Jugoslavije je bila podeljena naši DO dne 21. decembra 1984 v hotelu »Bernardin«, kjer je bila svečana akademija v počastitev dneva oboroženih sil SFRJ.

V Delamarisu vedno boljši rezultati

POZITIVNI PREMIKI V POSLOVANJU TOZD DELAMARIS SO BILI VIDNI ŽE OB PREGLEDU DEVETMESEČNEGA POSLOVANJA TOZD V LETU 1984. SEDAJ, KO JE LETO 1984 ŽE MIMO PA V DELAMARISU Z ZADOVOLJSTVOM UGOTAVLJAJO, DA SO PRESEGLI PLAN PROIZVODNJE, ČESAR DELAVCI V TOZD ŽE LETA NE POMNEJO.

Plan, ki so si ga zastavili za leto 1984 je bil: izdelati 7593,1 t izdelkov; 28. 12. 1984 so ugotovili, da so plan presegli za 2,2 %, saj so proizvedli 7762 t izdelkov. V primerjavi z doseženo proizvodnjo leta 1983, je lanska (1984) večja za 13 % ali 898 t.

Pregled dosežene proizvodnje izdelkov glede na plan po skupinah izdelkov:

fižoli in pasulj	1371 t = 133 % 1. plana
sardine	2949,9 t = 99,2 %
inčuni in papaline	37,1 t = 12,9 %
predjedi	2373,4 t = 105,5 %
pastete	453,2 t = 226,6 %
marinade	13,1 t = 26,4 %
ribja moka in olje	561,0 t = 70,1 %
slana riba	3,3 t = izven plana
	7762,0 t

Med fižoli je bilo največ izdelkov rjavega fižola, izdelanega za rezerve, medtem ko proizvodnja pasulja ni tekla zaradi previsoke cene surovine. Da pri izdelkih sardin ni bil dosežen plan je vzrok v nezadostnem ulovu. Ulova pa ni bilo zaradi vremenskih razmer, ki so bile neprimerne.

Proizvodnjo predjedi so v TOZD celo omejevali. Surovine za te proizvode so delno uvozne, zato ta proizvodnja ni povsem racionalna.

Močno so presegli plan proizvodnje pastet. Povpraševanje po teh proizvodih je na trgu veliko (VIKEND in RIBJA PASTETA). Zato je proizvodnja potekala kontinuirano. Stala je le ob večjih okvarah, saj je postrojenje izredno staro.

Za boljšo primerjavo navajamo pregled doseganja proizvodnje v TOZD v zadnjih nekaj letih, v primerjavi s številom zaposlenih:

Leto	dosežen plan v t	št. zap.
1979	6802,7	633
1980	7125,9	646
1981	7688,5	611
1982	7507,5	605
1983	6864	592
1984	7762	597

Iz primerjave je razvidno, da kljub padcu števila zaposlenih proizvodnja v TOZD ni nižja. To je vsekakor posledica večje prizadevnosti vseh delavcev TOZD oz. DO in boljšega sodelovanja v okviru SOZD, je dejal tov. FRANETIČ, direktor TOZD DELAMARIS in nadaljeval, da je kljub doseženim rezultatom treba v TOZD urediti še veliko stvari. Rezerv je še veliko, n.pr.: na prihrankih z materiali, pri nadomeščanju dražjih surovin s cenejšimi, pri zmanjševanju režijskih stroškov, pri reševanju stanovanjskih vprašanj in še drugod.

Fizični pokazatelji proizvodnje TOZD DELAMARIS so izredno ugodni, toda veliko težje je govoriti o ugodnih finančnih pokazateljih. Stroški so nekontrolirano rasli (n.pr.: cena mazuta), prav tako cene surovin, saj so narasle za 80 %, cene gotovih izdelkov pa so se dvignile le za 18 %. Zato je boljši finančni uspeh le rezultat povečanja proizvodnje in ne povišanja cen proizvodov.

Ob koncu je tov. FRANETIČ zaključil svoje podajanje: Veliko naporov je bilo vloženih v doseganje plana, toda višek uspeha predstavlja zaključek finančne konstrukcije investicije, ki smo jo pripravljali 5 let in računamo, da bodo z realizacijo programa, ki je v teku, postavljeni temelji za razvoj nadaljnje proizvodnje.

Letos bo zgrajeno: proizvodna hala, čistilna naprava in pomol.

Majda VLAČIČ

Slabša letina grozdja še ne pomeni slabše vino

V bežnem pogovoru ob obisku v TOK »VINAKRAS« SEŽANA sta nas izkušena Primož STOKA — vodja polnilnice in Sergej ŽVAB — vodja DE KLET seznanila, da je bila zadnja letina grozdja skromnejša od lanske z obeh pogledov, kvalitete in količine grozdja!

Vreme ni bilo naklonjeno vinski trti.

Dežja je bilo veliko preveč in trta se je v preveliki količini vlage dušila. Tudi trgatve se je zavlekla. V normalnih, jesensko zlatih dneh, bi na primer trajala 14 dni, lani pa so trgači morali obirati po vinogradih cel oktober.

Večkrat mokri in v blatu so vendarle na Krasu natrgali 120 vagonov grozdja.

Menijo, da so s pravilno nego dosegli kvalitetno vino, nič slabše od prejšnjega leta.

V pogovor smo pritegnili tudi Majdo BRDNIK, mlado strokovno delavko v kmetijstvu.

Prodaja naših vin se je v lanskem decembru bistveno povečala v primerjavi z letom 1983, smo zvedeli.

Največje tržišče (pa ne razumite napak!) je Slovenija. Tuja tržišča so Nemčija in Italija, pohvalijo pa se že lahko s prodori v ZDA.

Letošnja huda zima večje škode na vinogradih ni povzročila, nekoliko je prizadela le enoletne (mlajše) nasade.

Je pa delo v vinogradih vendarle v zamudi, saj zaradi možne pozebe trte še niso obrezane. Nekaj malega so jih resda porazili pred letošnjim mrazom, v najhujši zimi pa seveda ne gre tvegati, ne trt ne ljudi.

Sedaj je na vrsti globoka zimska obdelava — oranje.

Nato bo treba trte do konca obrezati, pomlad bo kmalu tu in prvo škropljenje ne sme zamuditi. In tako se bo začel večni ponavljajoči se cikel človeškega dela pri nekem cilju — tokrat zlati kapljici.

Sicer pa kmetovalci tudi v najhujši zimi ne zapravljajo časa tjavdan. Ničkoliko opravkov se nabere, a utegnejo tudi skrbeti za dopolnjevanje svojega znanja.

Za vse vinogradnike so bila namreč v Dutovljah in Komnu organizirana strokovna predavanja o rezanju in zaščiti vinske trte. Predavanja so bila, kljub ne-ljubemu hudemu mrazu, dobro obiskana.

V TOK VINAKRAS obdeluje lastne vinograde 14 vinogradnikov, v TOK pa sodelujejo s 900 kooperanti-vinogradniki.

Plan za leto 1985 je 235 vagonov grozdja, do sedaj je sklenjenih pogodb za oddajo grozdja (od kooperantov) za 170 vagonov. Praksa pa je, da se zadnje pogodbe vsako leto sklenejo do 1. maja približno.

Letošnje leto je za TOK VINAKRAS tudi leto investicij. Novi nasadi belih sort grozdja bodo za brsteli kar na 6 ha — in iz plodov teh bodo vinogradniki TOK VINAKRAS za nas proizvajali priznana okusna vina SAVIGNON in BELI PINOT!

Majda VLAČIČ
Dragica MEKIŠ

Kapaciteta polnilnice je 2200 steklenic na uro. To je nova linija, uvožena iz Italije, na kateri so okvare minimalne. Prednost linije je tudi v tem, da so njeni nadomestni deli lahko dosegljivi.

Seznamimo se, kako smo gospodarili v preteklem letu

Zaostreni pogoji gospodarjenja tako na domačem kot na zunanjem trgu so bistveno vplivali na doseganje boljših rezultatov pri nekaterih TOZD so vplivale tudi slabe vremenske razmere in pomanjkanje lastnih obratnih sredstev pri poslovanju.

Povečanje potreb po obratnih sredstvih, zaradi povečanja cen surovinam in drugim zalogam ter povečanje obrestnih mer na kredite so TOZD v DO »DROGA« v

letu 1984 morale plačati preko 500 milijonov več obresti kot leto prej za isti obseg fizičnega poslovanja. Zaradi tega pravimo, da je med drugim osnovni vzrok za nastale izgube in slabše rezultate po TOZD, pomanjkanje lastnih in trajnih obratnih sredstev.

Doseženi rezultati po temeljnih organizacijah v letu 1984 so razvidni iz tabel, ki so prikazane v nadaljevanju tega prikaza gospodarjenja v preteklem letu.

REALIZACIJA KOLIČINSKEGA PLANA PROIZVODNJE V LETU 1984:

TOZD TOK	— Vrsta realizacije	1983	Plan 1984	Doseženo 1984	% plana 1984	Indeks 84/83
TOZD: Soline						
1. proizvodnja soli — lastna		8.000	5.000	3.500	70	43
2. odprema soli		18.740	14.700	12.930	88	69
TOZD: Začimba						
1. Začimba		797	906	602	66	76
2. Kava		1.305	1.500	2.024	135	155
3. Čaji in dingo		1.039	1.303	835	64	80
SKUPAJ:		3.141	3.709	3.461	93	110
TOZD: Sudest						
1. Celotna proizvodnja		3.911	5.052	4.088	81	104
TOZD: Gosad						
1. Vložene vrtnine		1.643	1.689	1.336	79	81
2. Ostala proizvodnja		1.691	2.336	928	56	68
SKUPAJ:		3.334	4.025	2.263	56	68
TOZD: Argo						
1. Jušni koncentri		1.036	772	1.117	145	108
2. Ostala proizvodnja		2.827	3.179	2.640	83	93
TOZD: Delamaris						
1. Sardine v olju		2.583	2.975	2.950	99	114
2. Predjedi		2.446	2.250	2.373	97	105
3. Ostala proizvodnja		1.838	2.368	2.209	93	120
SKUPAJ:		6.864	7.593	7.532	99	110
TOZD: Riba						
1. Ulov		7.984	10.778	6.141	77	57
2. Skoljke		199	350	235	118	67
SKUPAJ:		8.183	11.128	6.376	78	57
TOZD: Vinakras						
1. Vino		2.975	2.940	2.906	98	99
TOZD: Mlekarna						
1. Mleko		6.201	6.200	6.339	103	103
2. Ostalo		1.455	1.635	1.471	90	101
SKUPAJ:		7.656	7.835	7.810	102	100
TOZD: Kras, MPI						
1. Izdelki pršutarne		517	565	587	114	104
2. Zakol živine		4.704	4.170	5.561	119	134
SKUPAJ:		5.221	4.735	6.148	118	130
TOZD: Vinakoper						
1. Vino		5.461	6.430	5.009	92	78
2. Ostale pijače		2.362	2.405	1.697	70	71
3. Sadje		967	1.312	1.195	124	91
SKUPAJ:		8.790	10.147	7.901	78	90

Planiran fizični obseg proizvodnje so v letu 1984 dosegli ali presegli le: TOZD Delamaris, KRAS MPI, Vinakras in Mlekarna. V vseh ostalih TOZD pa beležimo izpad proizvodnje. V TOZD Začimba ali Argo je ta izpad le

7 odstotkov oz. 3 odstotke, medtem ko je odstotek doseganja plana v ostalih TOZD izpod 80 odstotkov.

Poleg obravnavanih TOZD imamo še TOZD in TOK, ki ne vrši-

jo proizvodnje, temveč odkup in prodajo družbeno organizirane proizvodnje. To so TOK Vina-

kras, TOK Agraria in TOZD Živila, le-ti so svoje plane realizirali takole:

	Plan 1984	Realiz. 1984	Index 84/plan
TOK Agraria			
1. Odkup mleka — v 000 l	1.600	1.364	85
2. Odkup sadja in zelenj. — t	3.771	4.110	109
3. Odkup grozdja — t	1.000	837	84
4. Odkup pšenice — t	450	559	124
SKUPAJ:	6.821	6.869	100

TOK Vinakras			
1. Odkup mleka — v 000 l	4.300	4.244	99
2. Odkup živil — kom	1.000	651	65
3. Odkup pšenice	500	420	84
4. Odkup grozdja	2.350	1.291	55
5. Sadje in zelenjava	620	362	58
SKUPAJ:	8.170	6.577	80

TOZD Živila			
1. Odkup sadja in zelenjave — t	ni bilo količine plana	3.688	

Iz tabele o ugotavljanju celotnega prihodka, dohodka in čistega dohodka je razvidno, da so naslednje temeljne organizacije poslovanje v letu 1984 zaključile z izgubo:

	v 000 din
— Vinakoper, Koper	178.614
— Mlekarna, Dekani	29.609
— TOK Agraria, Koper	10.648
— Riba, Izola	5.785
SKUPAJ: DIN	224.658

Vzroki za nastale izgube in ukrepi za odpravo vzrokov so obdelani v sanacijskih programih, ki so bili že pripravljeni in sprejeti ali pa so v zaključni fazi sprejemanja. Temu pregledu poslovanja dodajamo še to:

- Vinakoper, izpad predelave grozdja, pomanjkanje trajnih obratnih sredstev, usklajevanje cen vina v letu 1984,
- Mlekarna, pomanjkanje mleka lastne proizvodnje, stroški dostave mleka, pomanjkanje obratnih sredstev,
- Agraria, izpad proizvodnje zelenjave (vremenske razmere), pomanjkanje obratnih sredstev,
- Riba, izpad ulova rib, slabe vremenske razmere, tečajne razlike na devizni kredit.

Pokrivanje izgube po TOZD je zagotovljeno na naslednji način:

TOZD Riba Izola, izguba pokrita iz sredstev rezerv TOZD Delamaris, nepovratno;

TOK »Agraria« Koper, izguba pokrita iz sredstev rezerv TOZD Živila, nepovratno;

TOZD »Mlekarna« Dekani, izguba pokrita iz sredstev rezerv TOZD v DO »DROGA« z obveznostjo vračila sredstev po 6 letih in z obrestno mero 10 odstotkov letno;

TOZD »Vinakoper« Koper, izguba bo pokrita v teku meseca marca iz sredstev rezerv TOZD v DO »DROGA« 20 odstotkov in 80 odstotkov iz sredstev rezerv DO na obalnem območju z obveznostjo vračila po 6 letih in 10 odstotno obrestno mero. SOZD TIMAV je namreč decembra meseca pripravil dogovor med večjimi organizacijami združenega dela na obalnem območju in skladom rezerv SR Slovenije za pokrivanje izgube v TOZD Vinakoper. Vse zaprosene delovne organizacije so izkazale velik interes za sanacijo TOZD Vinakoper kot nosilca kmetijske proizvodnje v družbenem sektorju. Pri pokrivanju izgube so delovale naslednje organizacije združenega dela: **TOP Portorož, Splošna plovba — Piran, Luka — Koper, Iplas — Koper, Intereuropa — Koper, Adriacomerc — Koper, Istrabenz — Koper.**

Ostali TOZD/TOK v DO DROGA so poslovno leto zaključili uspešno, čeprav z nekoliko slabšimi rezultati kot smo predvideli s planom. TOZD Soline in TOZD Začimba sta sešla s planom predvideno akumulacijo.

Maruša Pečnik
— vodja DG Plan in analize
Tane Jelčić
— član KPO za finance

**UGOTAVLJANJE CELOTNEGA PRIHODKA, DOHODKA IN ČISTEGA DOHODKA
DROGE ZA LETO 1984**

	Celotni prihodek	Stroški	Dohodek	Obveznosti iz dohodka	Čisti dohodek
Soline	496.046.036,67	179.872.722,55	316.173.314,12	63.080.534,49	248.142.779,63
Začimba	3.216.980.196,81	2.685.841.540,31	531.138.656,50	255.197.028,25	275.941.628,25
Sudest	1.016.945.413,92	806.897.304,61	210.048.109,31	146.394.114,47	63.653.994,84
Gosad	1.239.233.275,91	1.018.215.850,50	221.017.425,41	115.034.434,60	105.962.991,41
Argo	1.223.675.782,91	952.851.861,29	270.823.921,62	155.639.748,55	115.184.173,07
Delamaris	2.219.992.939,54	1.585.382.098,76	634.610.840,73	353.514.032,12	231.096.808,66
Riba	923.763.965,46	632.307.584,63	291.456.680,83	162.006.727,20	129.449.653,63
Živila	1.279.655.841,91	1.144.298.009,50	135.357.832,41	58.665.316,80	76.692.515,61
TOK AGRARIA	1.292.349.013,63	1.034.064.641,06	148.284.372,57	95.093.484,25	53.190.888,32
Mlekarna	821.669.909,60	773.173.253,15	48.496.656,45	50.536.012,05	2.039.355,60
Vinakoper	791.891.497,35	569.752.650,00	222.138.847,35	262.689.245,50	40.550.398,15
Agroservis	185.894.327,95	108.317.888,29	77.576.439,66	22.868.475,60	54.707.964,06
Vinakras	655.815.032,44	481.436.876,10	174.378.156,34	117.815.681,95	56.562.474,39
Kras MPI	2.080.159.235,35	1.737.431.859,55	342.727.375,80	195.358.252,35	147.369.123,45
BP	606.988.462,11	291.162.485,37	315.825.976,74	100.004.375,66	215.821.601,08
DSSS	318.871.815,25	147.621.454,07	171.250.361,18	36.678.111,70	134.572.249,43
DO 1984	18.359.932.746,50	14.248.628.079,43	4.111.304.667,27	2.195.525.574,94	1.915.779.092,13
DO 1983	12.139.239.000,00	9.695.681.000,00	2.443.552.000,00	1.164.191.000,00	1.279.361.900,00
%	151,25	146,95	168,25	188,58	149,74
Plan 1984	15.631.729.000,00	12.323.932.000,00	3.307.797.000,00	1.423.428.000,00	1.834.371.000,00
%	117,45	115,61	124,29	154,24	101,66

	BOD	Stanov. sklad	Sklad skup. porabe	Rezervni sklad	Poslovni sklad	Izguba
Soline	68.602.963,50	10.481.959,50	9.175.000,00	12.646.932,50	147.235.924,13	—
Začimba	66.764.858,00	2.454.378,50	17.397.000,00	21.245.546,00	188.079.345,75	—
Sudest	46.754.641,50	1.700.662,50	4.000.000,00	8.401.924,50	2.798.765,34	—
Gosad	78.020.874,50	3.921.896,00	5.500.000,00	8.840.697,00	9.701.523,91	—
Argo	65.047.952,00	2.714.646,50	14.000.000,00	10.832.957,00	22.583.617,57	—
Delamaris	211.724.572,50	8.807.488,50	27.000.000,00	25.384.433,50	8.180.314,16	—
Riba	135.235.634,20	—	—	—	—	5.785.980,57
Živila	72.335.037,00	—	—	4.357.478,61	—	—
TOK AGRARIA	63.839.232,00	—	—	—	—	10.648.343,68
Vinakoper	138.063.645,20	—	—	—	—	178.614.043,35
Mlekarna	27.570.635,95	—	—	—	—	29.609.991,55
Agroservis	37.687.989,50	2.102.892,00	2.500.000,00	3.103.057,00	9.314.025,56	—
Vinakras	40.626.312,50	2.000.937,00	3.400.000,00	7.000.000,00	3.535.224,89	—
Kras MPI	80.603.262,00	12.737.645,50	9.400.000,00	13.710.000,00	30.918.215,95	—
BP	163.229.422,50	11.501.183,50	12.000.000,00	12.633.039,00	16.457.956,08	—
DSSS	131.967.614,50	2.604.634,98	—	—	—	—
DO 1984	1.428.074.647,35	61.028.324,48	104.372.000,00	128.156.065,11	418.808.414,34	224.658.359,15
DO 1983	959.892.000,00	36.445.000,00	68.850.000,00	76.083.000,00	229.663.000,00	91.576.000,00
%	148,77	167,45	151,59	168,44	182,35	245,32
Plan 1984	1.250.193.000,00	55.898.000,00	56.186.000,00	108.101.000,00	428.024.000,00	14.031.000,00
%	114,22	109,17	185,76	118,55	97,84	—

**PRIKAZ IZVAJANJA DRUŽBENEGA DOGOVORA O OMEJEVANJU DOLOČENIH
IZDATKOV**

	Doseženo 1983	Doseženo 1984	Indeks
1. Celotni prihodek	12.139.239,00	18.359.932.746,50	151,24
2. Dohodek	2.443.552.000	4.111.304.667,27	168,25
3. BOD	959.892.000	1.428.074.647,35	148,77
4. Dnevnice za službena potovanja	22.101.106,00	34.069.325,05	154,15
5. Prevozní stroški za službena pot.	22.656.528,50	39.772.883,90	175,54
6. Reprezentanca	4.944.246,14	7.818.186,70	158,12
7. Skupaj (4 + 5 + 6)	49.701.880,64	81.660.400,65	164,30
8. Razmerje (7 : 2)	2,03	1,98	97,53
9. Razmerje v podskupini v SRS I—IX 84	0,29	0,15	51,72
10. Avtorski honorarji	944.000,00	1.410.292,00	149,39
11. Pogodbe o delu	29.030.993,10	29.477.456,50	101,53
12. Skupaj (10 + 11)	29.974.993,10	30.887.748,50	103,04
13. Razmerje (12 : 3)	3,12	2,16	69,23
14. Razmerje v podskupini v SRS	0,30	0,11	36,67

Povedal nam je ... Marčelo Kralj

(Nadaljevanje s 1. str.)

Danes je povezava med KPO, IPO in DPO pomanjkljiva.

Seveda, tudi DPO morajo kaj dati od sebe! Se angažirati, ne čakati!

KPO mora z odkrito povezavo sprovajati svojo politiko skozi DPO!

Današnja DROGA ni rasla le iz lastnih akumulacijskih sredstev, pač pa z združitvami — nič koliko procesov integracij ste soustvarjali in doživljali — ali bi lahko vsem delavcem sporočili, kako bomo uspeli s to zadnjo združitvijo, recimo ji 1984, trenutno ni najboljše ...?

DROGA, če bi bila sebična, ne bi bila današnja DROGA. Svoja sredstva je dajala v druge DO, s katerimi se je združevala. Danes smo velika delovna organizacija, pomembna v zunanjem svetu in Jugoslaviji.

Zadnja združitev tudi ni napačna. Ljudje pa moramo delati; samo čakati, da bo kdo sklade pokrtil je nič oz. tam ni napredka. Če bomo pravilno povezani in vedeli za svoje cilje bo šlo. Glej, če je IZGUBA je treba najprej najti VZROK, vzrok bomo ugotovili samo tako, da analiziramo stanje, zakaj je do tega prišlo, če tega ne bomo najti tudi večjega uspeha ne bo.

Sanacijski program naj se dela tako, da so cilji jasni, brez teh kruha ne bo! In še enkrat ponavljam, sanacijski načrt je za delavce, da se izkopajo iz težav, ni pa lepotilno sredstvo.

Tudi v Mlekarni — reči bobu bob! Če hočemo imeti na Obali dovolj mleka, se mora Mlekarna priključiti svoji dejavnosti. — Cilj mora biti, ne pa tipanje v temi.

Bil sem eden redkih, ki niso poznali občinskih mej, ekonomika je bila moje vodilo. In tudi danes je tako. Občinske meje v gospodarstvu so nedopustne.

Tudi Agroservis. Razčistiti. Če lahko živijo sami, naj živijo. Dejavnost k dejavnosti, to je uspeh.

Tovariš Kralj, pričakujemo in upamo, da boste s svojimi bogatimi izkušnjami še vedno prisotni v naši delovni organizaciji. Želimo pa vam tudi veliko zdravja in zadovoljstva v prihodnje.

Odveč je to vabilo naj bom še nadalje v DROGI.

Hvala za dobre želje. Vsem delavcem današnje DROGE pa sporočam, naj bodo ponosni na svojo delovno organizacijo, naj spoštujejo delo in to je največja garancija za dobre uspehe. Vsem želim tudi veliko sreče.

S tovarišem Kraljem se je pogovarjala:
Dragica Mekiš

Realizacija izvoza v letu 1985

Za leto 1984 smo v DO »DROGA« planirali izvoz v višini 10.650.729 \$, realizirali pa 10.947.050 \$ ali 3 % več kot smo predvideli.

Plan je bil dosežen zaradi večjega izvoza zdravilnih zelišč v TOZD Sudest, predvsem pa večjega izvoza svežih gob v TOZD Gosad (1.000.000 \$ nad planom), medtem ko TOZD Delamaris kot največji izvoznik v naši DO plana ni realiziral in sicer je imel izpad 18 % ali cca 1.000.000 \$. Plan izvoza je presegel tudi MPI KRAS, Sežana za 22 % zaradi večjega izvoza mesa in živine.

PLANIRAN IN REALIZIRAN FINANČNI PLAN IZVOZA:

TOZD	Plan 1984 \$	Realizir. izvoz 1984 \$	Indeks doseg. plana
ZACIMBA	180.000	124.890	69
SUDEST	1.042.238	1.296.513	124
GOSAD	2.373.703	3.644.264	153
ARGO	20.000	2.177	11
DELAMARIS	5.669.016	4.628.000	82
RIBA	277.644	235.418	84
MPI	732.602	888.918	122
VINAKOPER	172.732	89.366	52
VINAKRAS	52.699	37.502	71
AGRARIA	130.095	—	—
SKUPAJ DO Konvertibila	10.650.729	10.947.049	103

Od realiziranega izvoza je bilo realizirano preko maloobmejnega prometa 167.588.081 ali 15 % celotnega izvoza.

Izvoz na klirinško področje 1.275.080 C1 \$ 2.710.343 C1 \$ 212 %
od tega:

TOZD Argo	1.275.080 C1 \$	2.445.600 C1 \$
TOZD Delamaris	—	264.743 C1 \$

Število zaposlenih in fizična produktivnost

(PROIZVODNJA NA DELAVCA)

TOZD/TOK	Zaposl. 31. 12. 83	Zaposl. 31. 12. 84	Produkt. 83 t/000 l	Produkt. 84 t/000 l
SOLINE	132	127	142	102
ZACIMBA	163	165	20,1	21,4
SUDEST	116	125	33,7	32,7
GOSAD	203	216	15,4	10,9
ARGO	168	163	24,3	22,6
DELAMARIS	592	597	11,6	12,9
RIBA	201	283	41,7	22,2
ŽIVILA	294	214	—	—
BLAGOVNI PROMET	347	304	—	—
VINAKOPER	353	329	22,4	20,9
VINAKRAS	84	90	(37,2)	(33,4)
AGRARIA	136	158	—	—
MLEKARNA	66	65	105	105
AGROSERVIS	62	69	—	—
MPI KRAS	151	172	36,5	50,0
DSSS	275	272	—	—
SKUPAJ:	3343	3349		

Stanje zaposlenih se v letu 1984 ni bistveno spremenilo — do večjih sprememb je prišlo le med posameznimi TOZD zaradi reorganizacije (RIBA, BLAGOVNI PROMET, ŽIVILA, DELAMARIS, VINAKOPER), glede na zastavljen plan zaposlovanja pa je število delavcev zelo nižje.

Ukrep družbenega varstva v TOZD »Riba« v zaključni fazi

Slab ulov iz meseca decembra 1984 se je nadaljeval tudi v mesecu januarju 1985, zaradi izredno nizkih temperatur. Skoraj ves ulov odpade na zadnja dva dneva v januarju.

V januarju je bilo skupaj ulovljeno 159.240 kg drobne plave ribe. Ves ulov odpade na tehnologijo lebdeče koče. Plivarice sploh niso lovile, prav tako niso lovile globinske koče.

Proizvodnja školjk je znašala 11.084 kg, od tega je šlo v izvoz 10.600 kg.

VZROKI POSLOVNE IZGUBE V LETU 1984

TOZD »RIBA« je poslovno leto 1984 zaključila z izgubo 9.245.102,07 din, od tega znaša poslovna izguba iz leta 1984 5.785.980,57 din, razlika 3.459.121,50 din pa predstavlja 1/3 nekrute amortizacije iz leta 1983.

Na nastanek izgube je vplivala hitrejša rast porabljenih sredstev, kot je bila rast celotnega prihodka. Porabljena sredstva so porasla za 49,4 % več kot celotni prihodek. Med porabljenimi sredstvi je najmočnejše porasel strošek za gorivo, ki se je med letom podražilo za 70 %, od 34,06 din/l na 57,964 din/l. TOZD »RIBA« pa je velik porabnik goriva, posebno z ladjami, ki lovijo s tehnologijo lebdeče koče.

Visok je del dohodka za obresti. V primerjavi z lanskim letom je porasel za 86 % in predstavlja 10 % celotnega prihodka.

Nerealiziran je bil tudi plan ulova rib. V začetku leta smo vrnili izposojeni ladji »NEPTUN I.« in »II.« iz Komiže, ker ni bilo možno odpraviti tovarniške napake. Koncem leta 1984 pa smo v pomorski nesreči izgubili še R/L »KLEN«. V primerjavi z lanskim letom smo ulovili 77 % rib in vzgojili 118 % školjk.

Slab ulov je bil splošen jadranski pojav, zaradi neugodnih vremenskih neprilik. Najmočnejši izpad je nastal na ladjah, ki lovijo s tehnologijo plivarice.

Ne glede na povišanje stroškov poslovanja in izpad ulova pa je na izgubo v TOZD »RIBA« odločilno vplival obračun tečajnih razlik za ladji DROGA I. in II. za leta 1982, 1983 in 1984. Revalorizacija ladij DROGA I. in II. znaša 114.870.302,50 din, tečajne razlike pa 238.346.381,10 din, razlika znaša 123.476.078,60 din, 10 % nekrute razlike je bilo potrebno kriti v ZR/84 v breme dohodka, kar znaša 12.247.607,85 din in je enkrat večja, kot je poslovna izguba.

Tečajne razlike bodo tudi v prihodnjih letih odločilno vplivale na poslovni rezultat TOZD »RIBA«, ker znaša neodplačan del glavnice še 1.285.558,60 US \$.

DEBELJAK Boris

PRIPIS UREDNIŠTVA:

Delavce v drugih TOZD-TOK-DSSS DROGE zelo verjetno zanima, kako uspešen je bil ukrep družbenega varstva pri sanaciji ostalih motenj, to je samoupravnih in delovnih odnosov, zato pričakujemo tudi to informacijo.

UREDNIŠTVO

Katere smrti umreti ali kako preživeti — se delavci upravičeno sprašujejo.

»Agroservis« — prava odločitev?

DS Agroservisa je sprejel sklep, da 18. 3. 1985 izvede referendum o izločitvi TOZD iz DO DROGE.

Slehera organizacija, bodisi temeljna — delovna — družbena, doživi v svojem nastajanju in bitju več raznorodnih stisk, problemov pač težav, ki imajo različne vzroke in posledice. Agroservis, naša TOZD za popravila kmetijskih in motornih vozil s sedežem v Kopru — ni izjema, nasprotno! Že več let se delavci otepajo z velikimi težavami. Poslovni rezultati so se bistveno poslabšali v letih 1981/83, nekoliko boljše je bilo sicer v 1984 letu. OSNOVNI RAZLOGI za to so pravgotovo izredno težki pogoji dela, oz. delovni prostori, ki še zdaleč ne ustrezajo predvideni sanitarno-higienskim zahtevam.

A verjetno to še ni najtežje. Že površnemu opazovalcu ni težko ugotoviti, da so delavci zelo zamorjeni in prizadeti, ker se to stanje že nekaj let ne premakne.

A pogledimo v bližnjo preteklost Agroservisa in skušajmo ugotoviti, zakaj odločitev DS Agroservisa, da 18. 3. 1985 izvede referendum o izločitvi iz DO.

V juliju 1984 so se sestali delegati delavskega sveta in predstavniki družbenopolitičnih organizacij in odločno zahtevali odgovor na veliko vprašanje — kdaj bo stekla investicija v njihovi TOZD?

V TOZD so namreč že pred združitvijo v sedanjo DO DROGO poskrbeli za vso potrebno dokumentacijo od projekta do gradbišča. Za prvotne želje oz. potrebe pa ni bilo dovolj finančnih sredstev tako, da z investicijo prvotnega obsega ni bilo možno začeti.

Prvotni projekt so skretili. Nov projekt je zahteval 6,5 milijard din. Za ta denar, zbran od sodelavateljev in kreditov izvajalca je bila delovna organizacija SGP Gorica pripravljena zgraditi novo servisno delavnico.

Sedanja stavba Agroservisa je predvidena za odstranitev, to je bistven razlog zaradi katerega je nesmiselno posegati v sanacijo le tega. Za razširitev ni možnosti. Na objekt meji z eni strani Trgoavto, z druge SODO, pred objektom je cesta, za stavbo pa kanal in avtobusna postaja. Obseg dela se dnevno povečuje, najbolj za popravila kmetijske mehanizacije.

Inšpekcijska služba za varstvo pri delu zelo kritično ocenjuje pogoje dela v tej naši TOZD. Inšpekcija varstva pri delu je tudi zahtevala takojšnji (do 1. 6. 1984!) sanacijski poseg v teh delavnicah. Te zahteve niso realizirali, ker so upali, da bo investicija kmalu stekla?!

Delavci v Agroservisu povedo, da so nekoliko let prispevali sredstva za investicije v TOZD bivše Agrarie, ter da je slednjič čas, da sami pridejo na vrsto... celo to, da so pred združitvijo v sedanjo DO DROGA »padale« obljube o takojšnji investiciji...

Tako povzdo v Agroservisu. Enotno. Z vodstvom na čelu. In zahtevajo odgovor.

Zal je tako, da smo ljudje nestrpni in neučakani ravno takrat, ko bi morali biti najbolj enotni če želimo nek problem rešiti, nek cilj doseči. To navajam preprosto zato, ker so delavci v Agroservisu nestrpno zatrjevali, da v delovni organizaciji pa tudi na SOZD TIMAV ni poslušna za njihovo investicijo, da nekateri neodgovorno izjavljajo, da v DROGI ni interesa za njihovo dejavnost, da odgovorni odlašajo z odgovorom...

Vse to je bilo izrečeno na razširjeni seji dne 20. 7. 1984. Na isti seji so odgovorni člani KPO DROGE, odgovoren delavec planske službe, pa tudi predstavnik KPO SOZD TIMAV obrazložili svoja stališča, predvsem pa možnosti za investicijo v Agroservis.

Predvsem so poudarili naslednje:

— v ostalih TOZD DROGE s kmetijsko dejavnostjo ni pozitivnega odziva za povečanje uslug servisne delavnice oz., da enota težka mehanizacija (ki je neposredno vezana na kmetijsko dejavnost) ni odvisna od izgradnje delovnih prostorov v Agroservisu, in pa

— da je bila prvotna ponudba SGP Gorica res v višini 69.800.000 din, medtem ko so po preučitvi celovite vsebine investicije v SGP za le-to izračuna 84.800.000.— din.

Na Socerbu 2. 6. 1984 — tovariši in tovarišica, delavci Agroservisa

In v tej zadnji številki še niso vključeni vsi stroški kot so minimalna oprema, stroški demontaže, stroški pridobivanja soglasij, priključkov na komunalne naprave, itd.

— DO DROGA je zainteresirana, da se kmetijska mehanizacija vzdržuje, ni pa interesa, da se pretežno vzdržujejo vozila TAM, investicijski program ni stekel, ker program nakazuje izgubo petih let po izgradnji, če bi sploh »staknili« vsa sredstva za izgradnjo... v delovni organizaciji pa sedaj ni možno zagotoviti kritje teh posledic.

Nujno je zatorej poglobiti se in najti primerno rešitev.

Nevzdržnim delovnim pogojem nihče ne oporeka. Predvsem te bi morali čimhitreje zboljšati.

Skratka, na sestanku 20. 7. 1984 delavci TOZD Agroservis in predstavniki KPO DROGE in SOZD TIMAV niso dosegali usklajenega, za vse sprejemljivega dogovora.

Prvi so zatrjevali, da ni poslušna za njihovo stanje, da za investicijo ni nikakršne zavzetosti, da problem investicije v Agroservis delovna organizacija gleda dokaj neprizadeto, in celo to, da se želi TOZD ukiniti.

Slednji pa so zatrjevali, da finančnih sredstev za nove proizvodne prostore v predlagani velikosti ni, da moramo skupno najti racionalnejšo rešitev, da nihče ne razmišlja o ukinitvi TOZD, ker le-to potrebujemo. Prihodnost Agroservisa pa mora biti predvsem dejavnost kmetijske mehanizacije.

Bilo je izrečenih precej očitkov glede na to, da investicija izgradnje novih servisnih prostorov v TOZD Agroservis ni vključena v prioriteten plan DO za leto 1984.

Delavski svet je sprejel sklep, da se začne postopek za izločitev TOZD Agroservis iz DO DROGA in poišče drugo rešitev, kjer bodo delavci uresničili svoje cilje. Ta sklep je sprejet 20. 7. 1984. leta.

V naslednjem obdobju, to je drugi polovici leta 1984 je sklep DS Agroservisa visel v delovni organizaciji nemara kot Demoklejev meč. Povzročil je neke vrste

vodstvo in predstavniki družbenopolitičnih organizacij skupaj s predstavniki DO in SOZD TIMAV, da o zadevi investicije ponovno spregovorijo. Preden so na tem sestanku sprejeli zaključke so pretekle štiri dolge ure težkih razprav, v katerih je bila prevladujoča zahteva delavcev in vodstva TOZD, da pred ostale delavce ne gredo brez dorečenih sklepov o investiciji.

Programske usmeritve so bile nared že za to sejo (6. 2. 1985), vendar so delavci zahtevali konkretne aktivnosti z roki, niso se hoteli zadovoljiti le z usmeritvami nadaljnjega razvoja TOZD!

Zategadelj so v zaključkih zadolžili vodstvo delovne organizacije DROGA in SOZD TIMAV, da v naslednjih desetih dneh izdelajo program investicije z op-

REZULTATI referenduma 18. 3. 1985 o izločitvi TOZD »AGROSERVIS« iz DO »DROGA« so naslednji:

Referenduma so se delavci udeležili polnoštevilno — 100 %. Od skupno zaposlenih 68 delavcev jih je 67 ali 98,53 % glasovalo ZA sprejem sklepa o IZLOČITVI TOZD iz sestave DO »DROGA« PORTOROŽ in le en delavec je temu sklepu nasprotoval.

redeljenimi aktivnostmi, velikost objekta in okviren začetek gradnje novega objekta.

Sklep z dne 20. 7. 1984 niso preklicali.

Vsebinska naslednjega sestanka, to je bilo dne 1. 3. 1985, je blago rečeno dobra snov za tragikomedijo naših odnosov!

Zopet je bilo izrečenih precej hudih besed in kritik. Prednjačila je ta, da v DO DROGA ni »dobre volje« za problem Agroservisa. In z druge strani, da zaostreni časi gospodarjenja zahtevajo realno planiranje investicij, da pa bodo storjeni vsi napor za začetek gradnje v letošnjem 1985 letu.

Delavci Agroservisa so zahtevali konkreten in garantiran datum začetka gradnje, medtem pa so predstavniki DO zatrjevali, da bomo storili vse za to, da se investicija začne 1. 9. 1985, toda garancije za to ne more prevzeti nihče.

Vse je kazalo, da bo vendarle zagorel »beli dim«, saj so delavci na tej seji, 1. 3. 1985, sprejeli program smernic srednjeročnega razvoja TOZD Agroservis za obdobje 1986-95. Ob tem pa še sklep, da se 1. 3. 1985 izvede REFERENDUM za izločitev iz DO DROGE in da se Agroservis prestrukturira v enotno DO. ZAKAJ TO???

Navajamo celovito obrazložitev k sklepu o izvedbi referenduma:

Delovni pogoji so v Agroservisu nevzdržni in so dosegli skrajno kritično točko. Rešitev, ki je bila nakazana s strani TOZD v juniju 1984 leta, v vodstvu KPO DO DROGA ni naletela na razumevanje in podporo.

(Nadaljevanje na 8. str.)

TRIDESET LET DIREKTOR DROGE

Kralj Marcel je bil rojen 29. 9. 1925 v vasi Gabrovec pri Trstu. Izhaja iz delavske družine. Izučil se je za strojnika in leta 1942 napravil v Vidmu izpit za pomočnika strojevodje električnih lokomotiv. Februarja 1943 so ga italijanske oblasti internirale zaradi vedno večjega simpatiziranja za osvobodilno gibanje in ga odvedle v tako zvani »Batalion speciale«. Najprej je bil v Acvili, nato je bil premeščen v Foggio in Sansevero. Ob kapitulaciji Italije mu je uspelo iz taborišča pobegniti in tako priti domov, kjer se je isti dan, t.j. 9. 9. 1943, priključil partizanom. Od takrat je bil v partizanskih vrstah nepretrgoma do konca vojne, t.j. 15. 5. 1945.

Bojeval se je v raznih enotah — Kosovelovi brigadi, enoti »Kraški voz« in kot ilegalce v Trstu, kjer je deloval v samem Trstu in v njegovi okolici. Po osvoboditvi je ostal aktiven in je služboval v Kranju, Mariboru, Novi Gorici in Kopru.

1. 10. 1953 je bil imenovan za direktorja »Začimbe« v Portorožu. Takrat so obstajale še delniške družbe in je bila tudi »Začimba« takrat še delniška družba. Kot direktor je začel delati s približno sedmimi (7) ljudmi. Sedež je bil na Belem križu, v sedanjem »Elesu«. Leta 1955 se je podjetje preselilo v Sečo in tam nadaljevalo svoj razvoj. Leta 1958 se je priključil »Začimbi« obrat »Sudest« iz Gradišča. Takrat je bil obrat »Sudest« zelo slabo stoječe podjetje, ki je potem zgorelo in je po požaru na istem mestu bil obnovljen obrat »Sudest« Gradišče, sedanji TOZD SUDEST GRADIŠČE. Leta 1963 sta se združili »Začimba« in »Soline« v novo podjetje »Začimba-Soline« Portorož. Oba podjetja sta bila potrebna temeljite obnove, ker so bili stroji in naprave zastarele. V skladišču soli se je v celoti mehaniziral proizvodni proces, prav tako se je začelo s popravilom v »Solinah« in »Začimbi«. Vodstvo je še nadalje zapuščeno tovarišu Marčelu Kralju, saj je s svojim požrtvovalnim delom in sposobnostjo bil vseskozi uspešen direktor in med delavci zelo priljubljen.

1. julija leta 1963 se je našemu podjetju priključilo še podjetje »Gosad« Ljubljana. Tudi to podjetje je bilo v slabem stanju, zaradi precejšnjih izgub in poleg tega je imelo še ogromne zaloge zdravilnih zelišč, ki so bile na zalogi kot nekurantno blago. Vse te zaloge so se odpisovale v naslednjih letih.

S 1. julijem istega leta se je tudi delovna organizacija preimenovala v DO »DROGA«, prehrambena industrija PORTOROŽ.

Glede na opisano slabo finančno stanje pripojenih podjetij je takratna »Začimba« — čeprav predhodno močno rentabilna, zaslula v precejšnje težave tako, da se je moral v naslednjih petih letih po pripojitvi kolektiv odrediti vsem eventualnim dobičkom samo zato, da se je v bodoče obdržal.

Dejanski preobrat in vzpon DO HP »DROGA« se je pričel leta 1969. Od takrat, po konsolidaciji in ponovni utrditvi, se je začel vzpon delovne organizacije. Za saniranje takega stanja je bila

potrebna močna koncentracija in zaradi tega, ker so bili proizvodni procesi prepleteni med seboj, je bilo potrebno napraviti novo organizacijo združenih podjetij.

Tovariš KRALJ je že zelo zgodaj ugotovil, da malo podjetje kot je bila takratna DROGA, ne more prosperirati in je začel z integracijskimi procesi. Te svoje integracije je začel z relativno zelo problematičnimi podjetji, ki so bila takrat praktično na robu propada in so se kasneje v združenih organizacijah izvele iz svojih problemov in postala gospodarsko enakopravni člani iste družine.

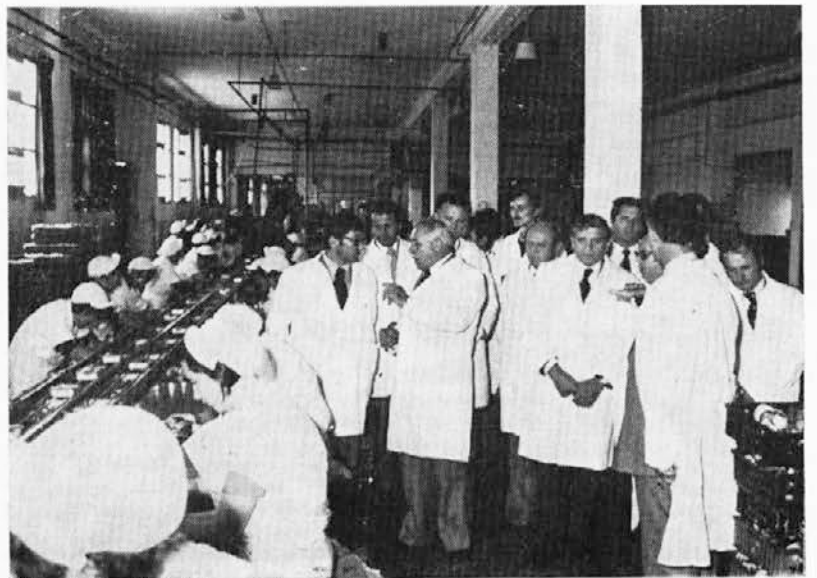
Po letu 1973 je DROGA pristopila v SOZD »Hp« Ljubljana. S 1. 4. leta 1977 sta se pridružili DROGI KZ Lucija in Izola. Istega leta je bil izvršen referendum o združitvi DO DROGA, DELAMARIS in KOLONIALE Piran. S tem je nastala delovna organizacija

Dolgoletni sodelavci — Kralj Marčelo, Rino Medvešek, Ivo Krajnc, Stane Žnidarčič

HP »DROGA« PORTOROŽ, ki je bila s svojimi temeljnimi organizacijami prisotna v Sloveniji in Jugoslaviji.

KRALJ Marcel je bil vedno zagovornik prioritarnih vlaganj v obrate — TOZD na manj razvitih področjih, izboljšanje opreme ter proizvodnih prostorov. Da bi zagotovil potrebne surovine iz domačih virov, je vzpostavil kooperacijske odnose s kmetijskimi organizacijami izven republike, posebno pa s kmetijskimi organizacijami v AP Vojvodini, od koder še danes dobivamo surovine

Tov. KRALJ ob obisku tov. Antona VRATUŠE (1979) s sodelavci (posnetek je nastal v Delamarisu)

za proizvodnjo čajev in čajnih mešanic ter zdravilna zelišča za izvoz. S skrbno pripravljeno akcijo za zmanjšanje uvoza in sodelovanjem z domačimi proizvajalci embalaže, je bil uvoz papirnate embalaže popolnoma odpravljen. Ob istem času pa se je povečeval izvoz, in to predvsem na konvertibilno področje. Pod njegovim vodstvom se je delovna organizacija razvila iz majhnega obrtnega podjetja, ki je takrat štel 7 oseb, v delovni kolektiv z 2400 zaposlenimi leta 1978.

Nova delovna organizacija se je organizirala v desetih (10) temeljnih organizacijah in delovno skupnost, od katerih so bile v občini PIRAN: Soline, Začimba, Kmetijska proizvodnja, Blagovni promet in Delovna skupnost skupnih služb; v občini IZOLA: Argo, Delamari, Riba, Živila; v občini SEŽANA: Sudest Gradišče in v občini ORMOŽ: temeljna organizacija Gosad Središče ob Dravi. Potrebno je povedati, da so bile organizirane po vsej Jugoslaviji odkupne postaje in odprema skladišča tako, da je bila delovna organizacija prisotna tako na internem tržišču po celi Jugoslaviji in vedno bolj tudi na zunanjem, trgu.

Že takoj po družbeni akciji povezovanja agroživilstva in turističnega gospodarstva na Obali in Krasu, glede na poudarek pridobivanja hrane, ki je postalo problematično v celi Jugoslaviji, je bil pristaš povezovanja obstoječih delovnih organizacij, ki se ukvarjajo z agroživilstvom in turizmom, da se le-ti povežejo v nov SOZD, na osnovi specializacije.

V tej akciji je tovariš KRALJ imel vodilno vlogo v cilju začasnega organiziranja osnovnih zastavnih ciljev, ki se je začelo leta 1981, medtem ko je v letu 1982 bil v polni meri angažiran v realizaciji formiranja SOZD Agroživilsko-turističnega kompleksa, ki je bil realiziran z referendumom 23. decembra 1982.

Poudariti je potrebno, da so za časa njegovega vodenja zrasle nove tovarne — temeljne organizacije, »Začimba« se je avtomatizirala; zrasla je nova tovarna v Središču ob Dravi — sedaj temeljna organizacija »Gosad«; obnovljena in povečana je nova

tovarna »Sudest« Gradišče (TOZD SUDEST); obnovljeno je bilo ladjevje za ribolov v TOZD »Riba« Izola. Vse to doprinaša in s pravišnim vodenjem bo tudi v bodoče doprineslo, nove uspehe v predelovalni industriji. Zadnje leto si je zelo prizadeval za ozdravitve težkega položaja v TOZD RIBA, ker je bila ta temeljna organizacija mnogo let zapostavljena. Z njegovim delom in zalaganjem bo ta temeljna organizacija tudi uspela prebroditi težke čase.

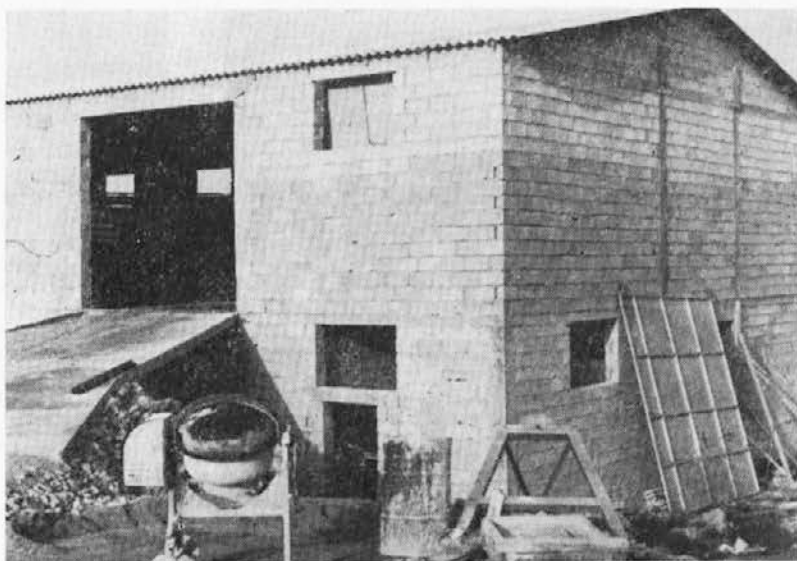
Poleg svojega dela je bil tovariš KRALJ aktiven tudi v družbenopolitičnem življenju, bil je član Gospodarske zbornice, član več Komisij pri Okrajnem ljudskem odboru Koper, odbornik Skupščine občine Piran v dveh sklicih, aktiven član Zveze borcev, član delegacije Krajevne skupnosti Portorož za Zbor krajevnih skupnosti občine Piran, član ZKJ od leta 1945.

Če pogledamo prehojeno pot Marčela Kralja, lahko brez opeševanja trdimo, da je bil vedno v prvih vrstah borbe za napredek, za ustvarjanje socialističnih odnosov med ljudmi in da je bil sam soustvarjalec istih. Za njegove zasluge na vojaškem, gospodarskem in političnem delu, je bil tovariš KRALJ odlikovan:

1. orden zasluge za narod III. stopnje
2. orden za hrabrost
3. orden partizanske zvezde III. reda
4. plaketo skupščine občine Piran ob občinskem prazniku
5. ob 10. obletnici JLA je dobil spomenico 10. obletnice JLA
6. plaketo skupščine občine Ormož
7. Krajerjevo nagrado
8. redom dela z rdečo zastavo.

Tovarišu KRALJU se zahvalujemo za vložen trud za napredek delovne organizacije, lahko rečemo, da je zrasla iz nič v delovno organizacijo, ki danes predstavlja viden gospodarski faktor v celi Jugoslaviji, proizvode DROGE pa dobimo domala na vseh celinah sveta.

Jože Černe

Branko Škrlj — kooperant TOK Vinakras, Filipče brdo

Eden od številnih - kooperant Branko Škrlj

Odpeljali smo se na Filipče brdo pri Sežani in obiskali kooperanta ŠKRLJ Branka z družino.

Našli smo ga v novo zgrajenem hlevu, ki bi ga zaradi velikosti lahko zamenjali z mestno garažno zgradbo.

Tov. ŠKRLJ je eden največjih kooperantov TOK VINAKRAS, ki se ukvarja z živinorejo in nekaj malega z vinogradništvom. Kot kooperant sodeluje s TOK že nekaj let načrtno, z živinorejo pa se je začel ukvarjati pred dvema leti, ko je pričel urejati travnike, pašnike in nato graditi hlev za 50 krav, t.j. 16 krav molznic, 30 pitancev in ostalo teleta.

Izgradnjo hleva mu je omogočila TOK, s sofinanciranjem in s primernim načrtom hleva. Omogočila mu je tudi nabavo primerne vrste živine. To je rjava živina, švicarskega porekla (uvožena iz Švice 1904), oplemenjena z ameriško rjavo pasmo specializirano za proizvodnjo mleka.

Živina je že pripravljena, čaka le na vselitev, ki bo predvidoma marca meseca. Investicija teče po planu. Predračunska vrednost investicije je bila 600 mio din, toda z ogromno lastnega dela bo hlev zaključen s 340 mio din.

Tov. ŠKRLJ načrtuje, da bo v prihodnje lahko letno oddal TOK cca 50.000 l mleka.

Trenutno so v starem hlevu pri ŠKRLJEVIH le štiri krave molznice, ki dajejo letno 16.000 l mleka, pred tem pa jih je bilo deset. Toda čredo je bilo treba obnoviti.

V veliko manjši meri se pri ŠKRLJEVIH ukvarjajo z vinogradništvom. Letno pridelajo 8 t grozdja sorte refošk in nekaj malega belega vina. Predvsem pa se ukvarjajo s predelavo krme, ki je v letošnjem letu še ne bo dovolj za toliko živine, ker so travniki šele zasejali, naslednja leta pa je bodo pridelali dovolj.

Majda Vlačič

Novozgrajen hlev bo nudil »domovanje« 50 glavam krav, ki nam bodo dajale 50.000 l mleka letno

Novi samoupravni organi v TOK Agraria

Na referendumu dne 24. 12. 1984 so se tudi delavci, sedaj že bivše TOZD ŽIVILA, odločili za združitev pod eno poslovno streho skupaj z delavci TOK AGRARIA Koper.

Da je ta združitev nujnost v sklopu kmetijske dejavnosti v naši delovni organizaciji smo že večkrat obrazložili. Sedaj je zelena luč prižgana in upamo ter želimo združenim delavcem veliko uspehov.

Dne 18. 1. 1985 so izvolili nove (skupne seveda) samoupravne organe. Ta »najmlajša« TOZD v Drogi je prav gotovo lokacijsko najbolj raztresena, saj so te volitve organizirali kar na 15 voliščih, tam kjer delavci so in sicer: Koper, Izola, Pula, Rijeka, Zagreb, Marezige, Koper-1, Bertoki, Črni kal, Gračišče, Brezovica, Pobegi, Ankarani, Smarje.

Predstavljamo vam ZADRUŽNI SVET TOK AGRARIA:

Delavci TOK:

Bažec Modest
Betj Dragutin
Čendak Marijan
Čendak Marijans
Kosanović Marija
Makovec Anica
Mohorčič Gvido
Pečar Jože
Poletti Nives
Trivič Branko
Utenkar Jelka

Delavci-kooperanti:

Brajnik Rinald
Ceglar Darko
Jakomin Valerij
Kalcina Libero
Kodarin Bruno
Kozlovič Čelestin
Markežič Darij
Peroša Valmi
Pribac Vlado
Spacapan Franko
Vinkoleto Jože

Predsednik ZADRUŽNEGA SVETA TOK AGRARIA je Spacapan Franc, njegov namestnik pa Čendak Marijan.

V NADZORNI ODBOR TOK AGRARIA so izvolili pet delavcev: Dobovšek Urbana, Žeger Dunjo in izmed kooperantov Krmac Elia, Pavlič Angela in Udovič Nadala.

V delavski svet DO so izvolili: Makovec Anico in Picottini Elizeja in izmed kooperantov Bonin Aurelija in Kozlovič Čelestina.

V odbor samoupravne delavske kontrole DO: Križman Zvezdo in Sabadin Franka — kooperant.

Naloge disciplinske komisije TOK so zaupali: Abram Stanislav, Zafred Ani in kooperantu Kljun Vojku.

»Agroservis«-prava odločitev?

(Nadaljevanje s 6. str.)

Inšpekcijske službe varstva pri delu zahtevajo za nadaljnje poslovanje v obstoječih objektih koreniti sanacijski poseg, oziroma program sanacije delovnih prostorov. Le-ta bi moral biti izdelan do 1. 6. 1984 in do danes DO še ni dala rešitve. Sprejeti sklep DS in DPO z dne 20. 7. 1984 TOZD Agroservis, ki je glasil na začetek postopka o izločitvi iz DO smo zaradi želje po usklajevanju interesov, potreb in možnosti med TOZD in DO namerno zadrževali. Ugotavljamo, da do dokončne uskladitve ni prišlo.

Srednjeročne smernice razvoja naše TOZD za obdobje 86-95, ki sta jih pripravila DO in SOZD, so že po sami vsebini sestavni del proizvodne dejavnosti TOZD in jih kolektiv kot take v popolnosti sprejema.

Razvoj AGROSERVISA, z usmeritvijo pretežno na kmetijski del, je načrtovan že v sedanjem

srednjeročnem razvoju TOZD 81-85.

Vključen je tudi v planske dokumente srednjeročnega razvoja občine Koper za obdobje 81-85 ter v resolucijo občine Koper za leto 1985.

Dosežke v servisni, agro in hidromelioracijski dejavnosti, ki si jih je kolektiv pridobil v 30 letih svojega poslovanja, želi še naprej opravljati ter organizacijsko in tehnološko izpopolnjevati, zlasti programe kmetijske dejavnosti.

Ugotavljamo, da je TOZD kljub težkim pogojem dela dosegla pozitivne rezultate že vrsto let nazaj. V okviru možnosti je solidarno pomagala tudi drugim TOZD zlasti v prejšnji DO.

Rezultati, doseženi v zadnjem letu, so dokaz upravičenosti obstoja in razvoja te dejavnosti na obalnem področju.

D. M.

PRAZNA VREČA NE STOJI POKONCI...

Osem ur, v skupnih službah celo osem in pol, delamo ali pa smo na delu, pač!

Je že tako, da moramo v tem času zaužiti neko količino hrane, če želimo kolikor toliko dobro delati. Prazna vreča ne stoji pokonci — zgovorno pove tudi stari ljudski pregovor.

Prav gotovo drži, da v tako obsežni delovni organizaciji kot je Droga, ne moremo imeti prehrano urejeno vsi na isti ali vsaj podoban način. Vsi pa imamo iste pravice — med delom jesti in strošek za to kriti iz sklada skupne porabe, oz. materialnih stroškov. Pa še nekaj — dolžnost organizirati prehrano med delom »pripada« sindikatu in vodstvenim delavcem!

Marsikje pa niti sindikat niti vodstvo delavcem ne organizirata prehrane med delom, bodisi da te možnosti res ni ali pa, da se za to premalo potrudijo.

In kako sploh je pri nas urejena prehrana med delom?

Za delavce TOZD ARGO, DELAMARIS, RIBA — razen seveda ribičev, ki sami najboljše poskrbijo za svojo malico, upam!, SOLINE, ZAČIMBA ter za delavce DSSS v Portorožu, Izoli in Seči, — kuhajo toplo malico (ali pripravijo sendviče) v kuhinji, ki je v TOZD ARGO.

Dnevno skuhajo do 1100 obrokov malice, velikokrat celo dve vrsti. V restavraciji družbene prehrane v ARGU imajo za tamkajšnje delavce na razpolago tudi hladno malico — razne namaze in napitke.

Po temeljnih organizacijah SOLINE, ZAČIMBA, DELAMARIS imajo jedilnice, kjer malico razdelijo — delavci RIBE gredo v jedilnico v ARGO, delavci DSSS pa v SOLINE in ZAČIMBO.

Topli obrok uspejo skuhati za približno 170,— din (plan za 1985. leto 190,— din), prispevek delavca za obrok hrane pa je v ARGU in DELAMARISU 10,— din, SOLINE in DSSS 27,— din.

Seveda je med delavci določeno število ljudi, ki te malice ne uživajo, ker ne ustreza njihovega zdravju, ali pa delajo pretežno na terenu. Teh delavcev je 198, od skupnega števila zaposlenih v teh TOZD 1168. Le-ti prejema gotovinsko izplačilo — regres za malico, v višini 1.500,— dinarjev (od 1/4-1984 dalje).

O spremembi tega, to je povečanju, bomo odločali pri razporejanju sredstev za sklad skupne porabe po sprejemu ZR/84.

V TOZD BLAGOVNI PROMET, ki ima sedež v Portorožu, od skupnega števila 304 prejema gotovinski regres 87 delavcev, 36 delavcev uživa malico bližnjega gostinskega objekta hotela Palace (prispevajo 42,— din za obrok), 81 delavcev uživa malico v ARGU in ZAČIMBI (skladišča, šoferji, mehaniki), ostalo pa so trgovski potniki, odkupne postaje in skladišča po celi Jugoslaviji.

V bivši TOZD ŽIVILA v Izoli prejema vsi delavci gotovinsko izplačilo, čeprav mnogi izjavljajo, da bi raje imeli organizirano malico. Problem je v tem, da nimajo razdelilne kuhinje.

Vredno je ob tem pripomniti, da je to novo zgrajen objekt, pa brez jedilnice!

Ni kaj, človek je še vedno zadnji!

Verjetno pa lahko tam vsaj planirajo ureditev jedilnice (konjernerji, ipd.), kjer bi podelili malico, saj bi to skuhali v kuhinji v ARGU.

Kdo je za to zadolžen pa smo povedali že na začetku.

Jedilnico v TOZD ZAČIMBA pa so pred kratkim razširili in obnovili tako, da je sedaj pravcati kulturni prostor. Delavci v tej jedilnici organizirajo tudi sestance, prireditve, razstave.

Kako pa je v koprskih TOZD?

V TOZD VINAKOPER sicer imajo jedilnico (ki je baje močno potrebna popravila), a vendarle v zadnjem času dovažajo tople (ali hladne) malice iz kuhinje v ARGU. Te malice uživa približno 115 delavcev, medtem ko je za ostale, 250 ljudi približno, problem organiziranja tople jedi dokaj težak, saj delajo na terenu — v vinogradih in sadovnjakih.

A vendar, kar je težko, ni nemogoče!

V TOZD razmišljajo tudi o organiziranju prevoza toplih malic na kmetijske terene. Ni odveč povedati, da ravno kmetovalci najbolj potrebujejo tople malice!

V TOK AGRARIA, ravno tako

od kjerkoli, saj nimajo nikakršne jedilnice!

V AGROSERVISU ravno tako nimajo primerne jedilnice, pač pa prostor, v katerem razdelijo topli obrok hrane. Le-tega jim skuhajo v korpski EMONI. Osebnostni prispevek za to malico je 26,— dinarjev. Te oblike prehranjevanja med delom pa uživa le tretjina delavcev, približno 20 — 25 ljudi, od skupno zaposlenih 65 delavcev.

V AGROSERVISU upajmo ne bodo posnemali izolskih ŽIVIL, ampak bodo ob izgradnji novih proizvodnih prostorov zgradili tudi — če ne kuhinjo — vsaj jedilnico.

V MLEKARNI organizirane prehrane ravno tako ni. Prejemajo bone, s katerimi lahko kupijo sendviče. In jih kupujejo. Vsak dan gre ena delavka ponje kar v Skofije (bližje trgovine pač ni), seveda je treba poračunati tudi za kilometrino. Imajo sicer prostor, ki mu ni mogoče reči jedilnica, je tudi premajhen!

A vendar, z malo dobre volje bi ga najverjetneje lahko obnovili, strošek za kilometre dali v drugo smer in malico dovažali, n.p. iz Kopra, mogoče tudi iz DO IPLAS? (Vem, da ima IPLAS svojo kuhinjo, op.p.).

Da zaokrožimo koprščino, pogledajmo še v skupne službe.

Organizirane prehrane ni.

V centru Kopra, kjer je toliko OZD z lastno kuhinjo pa ravno tako ni možno organizirati primerne prehrane med delom?!

Delavci prejema bone ali gotovino pač, in se hranijo kakor pač kdo. Bili so sicer poskusi, da

1984 hranili v hotelu Triglav. Na razpolago so imeli malico ali kosilo. Cene vedno hitreje rastejo, hotelske so pač itak višje.

Odslej bodo tudi v VINAKRAS prejeli bone, s katerimi bodo kupovali hladne malice ali kaj drugega v bližnjih trgovinah.

Močno podobno se godi delavcem skupnih služb v Sežani, ki pa so na zadnjem sindikalnem sestanku sebi in nam obljubili, da bodo to zadevo uredili.

Verjetno pa je kje v Sežani gostinec, ki bi malice skuhal tudi za skromnejši dinar?!

V TOZD KRAS MPI lahko rečemo, so dobro poskrbeli za prehrano med delom, vendar...

V sečoveljski klavnicni imajo lastno kuhinjo in večjih problemov ni.

Za delavce pršutarne dovažajo malico iz Družbene prehrane TABOR Sežana, delavci — režijci imajo sicer možnost, da malico pojedjo v gostinskem objektu v Sežani, vendar cena postaja previsoka tako, da je treba že premisliti ali to ali skromnejši sendvič.

Za približno 60 delavcev, ki nam strežejo v mesnicah po cellem Krasu in Obali pa je malica med delom popolnoma neznana reč. A recimo, da v večini ta problem rešuje deljen delovni čas v mesnicah.

Ostane nam, da pogledamo še kako je v TOZD SUDEST in GO-SAD ter PE Gosada v VRHNI-KI.

Vseposod drugje, po skladiščih, odkupnih postajah ipd., je pač približno tako, kot je v opisanih TOZD in o tem ne kaže podrobneje pisati.

V SUDESTU — Gradišću — imajo skorajda novo kuhinjo, saj so jo zgradili leta 1981, ko so bili zgrajeni novi proizvodni prostori. Dnevno prispevajo za obrok 20,— din, s hrano so zadovoljni.

V Središču ob Dravi imajo primerno razdelilno jedilnico in čajno kuhinjo. Malico pa jim kuhajo v Čakovcu in jo dnevno pripeljejo v Središče.

Vrhničanom malico kuhajo v bližnji vojaški ustanovi, kot so nam povedali. Je dobra in draga, še povedo.

Naj za zaključek povemo, da L-užbeni dogovor o delitvi dohodka določa za organizirano prehrano višje zneske v ta namen iz sklada skupne porabe. Za vse mogoče vrednostne bone in gotovinski regres pa nižji znesek, ta je še vedno 1.500,— din mesečno.

Namen vsebine tega zapisa ni prikazati natančno sliko prehranjevanja med delom v naši DO vključno s sredstvi, ki jih v ta namen dajemo iz sklada skupne porabe in iz lastnega OD. Želeli smo le prikazati vrsto možnosti, ki so ali niso izkoriščene, če želimo imeti primerno prehrano med delom.

In če smo komu dali vsaj pomisliti, da možnost organiziranja primerne malice vendar je, je namen pisanja dosežen.

V sodelovanju s tajnicami
TOZD — TOK — DSSS
napisala:
Dragica Mekš

v njihovi poslovni enoti na Reki, organizirane prehrane med delom — nimajo.

Približno ena tretjina delavcev (skupaj jih je v AGRARI 155 delavcev z Reko vred) opravlja dela terenskega značaja. Vsi prejema vrednostne bone, s katerimi kupijo malico v bližnji trgovini. Mnogi pa si verjetno malico še vedno nosijo od doma, kot so si jo naši očetje. Vrednostne bone pa porabijo tudi za druge prehranske artikle.

V AGRARI 2 zaenkrat ne morejo razmišljati o dovozu malice

se priključijo v kuhinjo bližnje banke — pa jim je predrago.

Da bi od kjerkoli malice pripeljali ne pride v poštev, ker za to nimajo nikakršnega prostora.

Na Krasu ni nič bolje. Še več, »situacija« se celo slabša. Povprašali smo v TOZD VINAKRAS, kjer so nam povedali tole:

Terenski delavci skrbijo za svoje malice sami, nekaj delavcev prejema gotovinski regres, ker imajo dietno prehrano. Ostali, teh je večina, so se do marca

ARHIV — NUJNO ZLO?

V zvezi z besedo arhiv si le malokdo lahko raztolmači, kaj naj ta pomeni. Na splošno pomeni arhiv staro gradivo, ki ni več uporabno in je shranjeno v skladišču. Nekateri celo menijo, da je arhiv »nujno zlo«, za katerega je škoda prostora in časa. Večina ljudi sploh ni »kriva«, če imajo tako mnenje, saj o pomenu shranjevanja dokumentov rekdokdaj kaj povemo ali napišemo.

Za lažje razumevanje omenjene problematike bom skušal na kratko prikazati vlogo in pomen arhiva v organizaciji združenega dela.

Z vsakodnevnim poslovanjem nastaja v vsaki temeljni organizaciji in DSSS novo gradivo in obseg tega gradiva tako stalno narašča. To pa odpira pomemben problem: **odločiti se je namreč treba, kateri zapisi naj se hranijo, kako naj se hranijo in v katerem postopku naj se hranijo, da bodo v primernem času na razpolago.** Pri odgovoru na ta vprašanja je treba upoštevati naslednje:

- ali bo določeno gradivo sploh še potrebno,
- kako pogosto ga bo treba iskati,
- v kakšnem časovnem razdobju izgubi določeno gradivo svoj praktičen pomen.

Odgovori na ta vprašanja povzročijo, da se določena gradiva shrani, druga uniči, zgodovinsko pomembno gradivo pa se izroči pokrajinskim ali drugim arhivom.

V tekočem arhivu je shranjeno tisto gradivo, ki ga kljub temu, da je že rešeno, pogosto uporabljamo.

V stalnem arhivu pa je shranjeno tisto gradivo, ki je poslovno le malo aktivno in ga zelo redko uporabljamo, vendar pa ima še pomen za poslovanje.

Tudi za dokumente — gradiva tako rečemo, da so aktivni. Različni dokumenti niso enako dolgo aktivni. Na dobo njihove aktivnosti lahko vplivajo različne okoliščine, kot so n.p.r. zastaralni rok, aktualnost podatkov v listinah, doba veljavnosti posameznih predpisov ipd.

Od dobe aktivnosti gradiva je odvisno, koliko časa je treba hraniti zadeve v tekočem arhivu. To dobo je treba za vsako kategorijo zadev posebej ugotoviti in določiti.

Doba aktivnosti se meri od časa, ko je bila zadeva končana ne pa od takrat, ko se je začela, saj

je razdobje reševanja zadev lahko različno dolgo.

Prenos gradiva

Gradiva lahko premeščamo.

Vzrokov za premeščanje gradiv iz tekočega v stalni arhiv je več. Pisarniška površina, ki je namenjena shranjevanju aktivnega gradiva, je urejena in ne zadošča za shranjevanje nenehno naraščajočega gradiva. Poleg tega majhna frekvenca uporabe malo aktivnega gradiva gotovo ni v sorazmerju z dragocenostjo pisarniške površine. Izredno neracionalno in neekonomično je hraniti aktivno gradivo skupaj z gradivom, ki se ga le redko uporablja.

Ureditve in delo stalnega arhiva

Rešene zadeve morajo biti urejene v okviru, tako kot so nastajale.

Zadeve se smejo izdajati iz arhiva samo z odločitvijo pristojnega vodilnega delavca in proti potrditvi prevzema na reverzu.

Odbiranje arhivskega gradiva

Arhivsko gradivo ni le poslovno pomembno, ampak ima tudi

zgodovinski pomen in vrednost.

Prvo obvezno pravilo je, da morajo OZD vse arhivsko gradivo ustrezno shraniti in ga zavarovati, da se ne pokvari ali uniči vse dotlej, dokler ga ne izroči pristojnemu arhivu izven delovne organizacije.

Seveda vsega gradiva niti ni mogoče, niti ni potrebno trajno hraniti. Gradivo je treba prebiti in ga razdeliti na tisto, ki je poslovno in zgodovinsko pomembno in na tisto, ki ga po preteku določene dobe lahko uničimo.

Pomen arhivskega gradiva se ugotavlja z vnaprejšnjim in izvršnim izločitvenim seznamom. S prvim se vnaprej ugotavlja pomen dokumentiranega gradiva, s slednjim pa šele ob samem izločanju.

Vnaprejšnji izločitveni seznam obsega kategorije arhivskega oz. dokumentiranega gradiva, ki nastaja pri velikih OZD, oz. za ostale kategorije, ki jih hrani. Pri posamezni kategoriji se navede ali ima trajen pomen, če nima trajnega pomena, se navede rok, po katerem poteku ji preneha pomen za tekoče delo.

OZD predloži pristojnemu arhivskemu zavodu predlog VIS (vnaprejšnjih izločitvenih seznamov) kategorij arhivskega oz. dokumentiranega gradiva, ki nastaja oz. ki ga hrani.

Na podlagi predloga VIS določijo arhivski zavod, katere kategorije dokumentiranega gradiva

imajo trajen pomen. Za ostale kategorije dokumentiranega gradiva, za katere arhivski zavod ni določil, da imajo trajen pomen, določi roke trajanja OZD, v skladu s svojim splošnim aktom in morebitnimi posebnimi predpisi.

Izvršni izločitveni seznam (IIS) se sestavi pred samo izločitvijo, ko dokumentirano gradivo nima več pomena za tekoče delo.

IIS obsega kategorije gradiva, ki nimajo trajnega pomena in za katere so potekli roki hranjenja, določi v vnaprejšnjem izločitvenem seznamu; pri vsaki kategoriji se navede leto, iz katerega izvira gradivo; oceni se tudi celotna količina gradiva, ki naj se izloči po tem seznamu. V IIS se ne morejo vnesti kategorije gradiva, ki v VIS niso predvidene za izločitev.

Predlog IIS se sestavi na podlagi VIS. Sestavi ga strokovna komisija.

OZD pošlje predlog IIS pristojnemu arhivskemu zavodu.

Na podlagi predloga IIS določijo arhivski zavod IIS.

Kadar OZD prejme od arhivskega zavoda IIS, komisija izloči kategorije gradiva po tem seznamu in sestavi o tem zapisnik. Izločeno gradivo je treba uničiti.

OZD, v našem primeru DROGA, odda izločeno gradivo OZD, ki odkupuje ali zbira papirne odpadke. V tem primeru mora tej OZD predložiti pisno izjavo, da se z izločitvijo, oz. uničenjem določenega gradiva strinja tudi pokrajinski arhiv za naše območje.

Branko TITTL

Prenova kuhinje za družbeno prehrano v izolskem Argu

V februarju 1985 so delavci SGP Gorica pričeli z obnovo kuhinje in jedilnice v TOZD Argo. Dela naj bi bila zaključena do 30. aprila 1985.

V zadnjem letu se je število kuhanja obrokov povečalo za približno 200 (doslej jih je bilo preko 700) in dnevno do 200 hladnih obrokov.

Sedanja kuhinjska »odprava« se je začasno preselila v Dom rudarjev v Fiesi pri Piranu, kjer še naprej nemoteno kuhajo malice za delavce ARG, DELAMARISA, RIBE, ZACIMBE, SOLIN, DSSS in VINAKOPER.

Predračun vrednosti adaptacije je 15.000.000,00 din. Zbrali jih bomo 7.000.000,00 din iz sredstev vzdrževanja, 5.000.000,00 din iz sredstev skupne porabe, 3.000.000,00 din iz sredstev amortizacije TOZD BLAGOVNI PROMET (nabava kombija za prevoz hrane).

Potrebna sredstva bodo zagotovile TOZD — uporabnice hrane, ki se bo kuhala v novi kuhinji.

Osnovni razlog za adaptacijo kuhinje in jedilnice so bile nevarne sanitarno-higienske razmere v tem objektu, ki mu je sanitarna inšpekcija marsikaj očitala. Dodajmo k temu še zelo težke pogoje dela v kuhinji in potrebo po kuhanju še več obrokov malic, pa nam postane ta poseg popolnoma razumljiv.

Na istem prostoru (to je nobene razširitve) bomo pridobili primerno kuhinjo, posebej za pripravo kuhanih in hladnih jedi,

jedilnico ter pod temi prostori še skladišča za potrebne surovine in prostor za grobo pripravo hrane — to je mesnico za rezanje mesa in prostor za pripravo zelenjave.

Pri načrtovanju ureditve kuhinje so sodelovali sanitarni inšpektorji Obalne skupnosti Koper tako, da bodo pri tej adaptaciji upoštevani vsi predpisi za sanitarno-higienske in humane pogoje dela, kjer se bo pripravljala in kuhala hrana.

Možnosti za kuhanje jedi bo seveda več kot jih je bilo doslej, zanje pa povprašujejo tudi delavci izven DROGE, n.p.r.: ISTRA-BENZ in drugi.

Jasno je seveda, da bodo v tej kuhinji skušali zagotoviti obroke hrane najprej za delavce DROGE.

Problem pa je v pomanjkanju razdelilnih kuhinj, o čemer ste lahko prebrali v članku te številke NAŠ GLAS — pod naslovom »PRAZNA VREČA NE STOJI POKONCI«.

Tovariš JAKOB Franc — veliko ljudi na Obali in širše ga pozna kot zelo izkušenega gostinca FRANČKA, je poudaril tudi to, da imamo v kuhinji zelo sposobne delavce.

Po adaptaciji bodo kuhali po dve različni malici dnevno. Ena

bo vsekakor manj kalorična in primerna za sleherno dietno prehrano. Takrat bo sindikat moral temu posvetiti svojo aktivnost in doseči, da se bodo gotovinska sredstva za malice prelila v sklad DE Delavska restavracija in da bodo delavci uživali organizirano dietno prehrano med delom.

Najbogatejše darilo za večino žensk in veliko manjšino moških ob letošnjem 8. marcu pa bo verjetno tudi to, da bodo v novi kuhinji začeli kuhati tudi KOSILA. Zaenkrat je povpraševanje po kosilih predvsem med delavci ARG in DELAMARISA.

V kuhinji v ARGU bodo poslej ustregli tudi delavcem po TOZD — TOK-DSSS, kadar bodo le-ti želeli proslavljati praznike in jubileje — bodisi, da bodo slavili v ARGU ali drugje. Marsikateri »sindikalist« bo proslave z zakusko lažje organiziral s pomočjo delavcev v izolski kuhinji...

Ideja o prenovi kuhinje in jedilnice v ARGU je nastala med delavci v tej enoti, je na koncu poveljal tov. JAKOB (svojo zalogo je verjetno prezrl, op.p.).

Nato je kot tihi predlog romala tov. KEZUNOVIČU — članu KPO za samoupravne, pravne in kadrovske zadeve, ki je to zadevo uspešno argumentiral na KPO.

Po tej, recimo ji zeleni luči, so se vključili delavci DE Investicije — tovarišica Mirka POTOČNIK in Zdenko VOZLIČ in ideja je postala dejstvo.

Dragica Mekiš

Branko Bokan, Marina Tomljanovič, Armando Žerjal — delavci v arhivu

Mednarodni praznik žensk

8. 3. 1908

Mesto dogajanja: NEW YORK — tekstilna tovarna COTTON, udeleženci: 129 delavk, ki protestirajo proti izkoriščanju in zahtevajo spremembo delovnih pogojev ter povišanje mezd!

To je prvi primer, ko tovarna, v kateri je zaposlena samo ženska delovna sila, prekine s proizvodnjo zaradi štrajka.

Računajoč na popustljivost ženskega značaja, lastnik tovarne zapre vse izhode iz tovarne.

Ženske, zaprte med balami tekstila, odločno vztrajajo pri svojih zahtevah. Nepričakovan izbruh požara vnese zmedo med prisotnimi in ženske bežijo. Toda zaradi zaprtih izhodov dim in ogenj za seboj pustita izgorela trupla delavk. Za tak pokol ne bo odgovornih ne kaznovanih.

Letos mineva 75 let, odkar so na drugi mednarodni socialistični ženski konferenci leta 1910 v Københavnu zastopnice socialistik sprejele predlog sekretarke Mednarodnega ženskega sekretariata, Klare Zetkin, in nekaterih njenih sodelavk ter proglasile 8. marec kot mednarodni dan žena. Odtlej naj bi ga socialistke praznovale vsako leto in v vseh državah z zahtevo po volilni pravici, prikazani kot del družbenega vprašanja in v znamenju skupnega boja delavskega razreda in vseh delovnih ljudi proti vsakršnemu izkoriščanju.

Po 45 letih bomo lahko pretresli še vedno aktualne smernice o delovanju komunistične partije, o ženskem vprašanju kot splošnem družbenem vprašanju, ki je bilo sprejeto na V. državni konferenci leta 1940.

Ob letošnjem 8. marcu bomo ocenili prehojenih 40 let osvoboditve naših narodov in narodnosti in zmage nad fašizmom.

Kot nadaljevanje revolucionarnega delavskega gibanja je borba proti okupatorju in revolucionarni boj za nove družbene odnose ženski prinesel resnično enakopravnost. Le-to so si kot borke, aktivistke in sodelavke v NOB same priborile. V borbi, revoluciji in trpljenju osveščena se je ženska po osvoboditvi vključila v obnovo porušene domovine in v graditev nove družbe in novih družbenih in ekonomskih odnosov.

8. marcu dajemo mednarodni značaj s tem, da smo solidarni z vsemi tistimi narodi, ki se borijo za mir, svobodo in neodvisnost, za lastno pot razvoja, za enakopravne in demokratične mednarodne odnose. Nasprotovanje neokolonializmu in vsakršni agresivnosti je hkrati zvestoba idejam našega narodnoosvobodilnega in revolucionarnega boja.

Organizacija združenih narodov, ki letos obeležuje svojo 40-letnico, je leto 1975 proglasila za mednarodno leto žensk, da bi pripomogla k hitrejšemu prehodu od zapise do resnične enakopravnosti žensk. V Jugoslaviji že tečejo priprave na zaključek Dekade OZN za ženske, katere geslo je: Enakopravnost, razvoj in mir s podtemami: zaposlovanje, zdravje in izobraževanje. Naša vlada je že posredovala

svetovni organizaciji odgovore na vprašalnik državam članicam OZN, iz katerih so razvidni dosežki na področju družbenoekonomskega in političnega položaja žensk v naši družbi, kakor tudi odmiki od zastavljenih ciljev. V priprave na nastop nevladnih organizacij v Nairobiju julija letos se je vključila tudi Slovenija s ponovitvijo raziskave o položaju delavke v združenem delu in z izdelavo dveh monografij OZD.

Zaključek desetletja žensk je hkrati tudi priložnost, da v slehernem okolju ocenimo stvarni položaj žensk in se dogovorimo za hitrejšo razreševanje vseh perečih družbenih vprašanj, ki zadevajo položaj ženske delavke, samoupravljalke in matere. To je pomembno zlasti zaradi tega, ker se v današnjih zaostrenih gospodarskih in družbenih razmerah pogosto ponovno oživljajo stari pogledi na družbeni položaj žensk, z bolj ali manj prikrito željo izriniti žensko iz javnega življenja.

Ob letošnjem obeleževanju mednarodnega dneva žena je potrebno afirmirati vlogo in prispevek žensk v skupnih naporih za družbeni in gospodarski napredek naše samoupravne socialistične družbe. Zato naj bo 8. marec praznik pregleda dosežkov dela in načrtovanja bodočih akcij in nalog. Naša družbenopolitična aktivnost naj bo usmerjena v konkretne dogovore o:

— razvoju možnosti za produktivno zaposlovanje, še posebej iskanju novih možnosti za zaposlovanje predvsem žensk in mladine (uvajanje novih izvoznih usmerjenih proizvodnih programov, razvijanje večstranskih aktivnosti kmečkih proizvajalk, razvoj obrti in drobnega gospodarstva idr.),

ŽENA — delavka — samoupravljalca, mati, tovarišica, vzgojiteljica, gospodinja

— izboljševanju pogojev dela in položaja delavca v združenem delu,

— hitrejšemu razvijanju družbene skrbi za razbremenjevanje družine tistih nalog, ki razbremenjujejo individualno gospodinjstvo in omogočajo staršem enakopravno in polno udeležbo v združenem delu in družbenopolitičnem življenju (skrb za kakovostno družbeno prehrano otrok in delavcev, razvoj raznovrstnih oblik vzgoje in varstva predšolskih otrok, razvoj storitvenih dejavnosti, razvoj sosedskih pomoči in razvijanje najrazličnejših izveninstitucionalnih oblik družbenih pomoči za otroke in starejše občane).

Vse to zahteva večjo aktivnost žensk v samoupravnih in družbenopolitičnih aktivnostih in vseh procesih upravljanja in odločanja v družbi. Aktivno se morajo vključiti v razreševanje konkret-

nih problemov, predvsem v združenem delu, KS in v delegatskem sistemu.

Obeleževanje mednarodnega dneva žena naj bo povezano z oceno doseženih rezultatov na področju družbenega in političnega položaja žensk v naši družbi. Hkrati pa naj bo izhodišče za konkretne dogovore o tem, kako z doslednim uresničevanjem dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije in uresničevanjem političnega sistema socialističnega samoupravljanja zagotoviti nadaljnjo pot razvoja Titove Jugoslavije.

Delovne dogovore bomo tudi letos povezovali s kulturnimi programi in srečanji aktivnih družbenopolitičnih delavk in aktivistk v NOB in obnovi naše domovine.

**Republiška konferenca
socialistične zveze
delovnega ljudstva
SR Slovenije**

OH, TA 8. MAREC!

Kako ste praznovali, drage tovarišice? Ste bile, tako kot jaz, zelo vesele, ko je ta »praznik« minil? Je bilo več pozornosti doma ali na delu? Ali je doma kdo drugi pomil posodo, skuhal? So žareli rdeči nageljni na kuhinjski mizi? Ste morebiti prepovedale, da bi vam mož prinesel rože? Niste? Jaz sem, in veste kako mi je bil mož hvaležen, da mu ni bilo treba dolgo čakati v cvetličarni?! Toliko bolj sva bila oba vesela, ko mi jih je prinesel tri dni kasneje in rekel, da pravzaprav jih mora večkrat — dom je lepši, če žarijo rdeči nageljni v kuhinji! In sva se pogovorila o 8. marcu. S strahom je predlagal, naj grem zvečer kam ven s prijateljicami... Si nor, sem rekla, da bom šla ven in si pokvarila večer, ko bom srečala veliko žensk v neiskrenem veselju, ki mu je boter nevsakdanji alkohol. Pa vse, kar h temu sodi zraven. O ne, sem rekla s prijateljicami l'adarkoli drugič, le za 8. marec ne. Žalijo me te ženske, ki se do onemoglosti prepustijo 8. marcu in pozabijo na sleherni dostojanstvo. Ne, pa saj ne pozabijo? Ali sploh vsi vemo, čigav je ta praznik in zakaj?

Naj bi bil naš skupni, celo mednarodni praznik, da nas spominja na zgodovino?? neenakopravnosti med žensko in moškim?!

Pa kaj govorim, zgodovina! Ali je to res že mimo? Ma ne, po svetu marsikje se ženske borijo za osnovne pravice — volitve, delo, plačo, itd.

Pri nas ne, za današnjo generacijo so vse to dosegle naše matere, borke NOB, in poveljne aktivistke.

Toda, pomislite, je vse doseženo?! Ali ne bi bil pravi 8. marec dan, ko bi se pogovorili o neenakopravnostih, ki so morebiti še med nami??

Pa bi ugotavljale, kdaj nas bo na delu manj zeblo (Soline), kdaj bo v Delamarisu lažje in bolj cenjeno delo, ko se že vsi radi zjo-kamo, kako je v Delamarisu težko, kaj vse bi morebiti vendarle tudi z malimi dinarji zboljšali, po drugih TOZD, da bi se ženska manj utrudila na delu. Ali ne vemo, da se doma tudi zelo počasi (ali nič) spreminja in da žensko doma čaka še en »šit«?! In še ena »bogokletna« misel, za isto delo smo isto plačane? Povsod? Ali niso nekatera dela tako po

površini drugače opisana zato, da bi našela več točk? Ne, pa rada bi verjela. A za vsak slučaj, le ozrite se okoli sebe. To so teme za 8. marec! Pa ne zato, da se z moškimi kregamo, ne. Niti zato ne, da jih »nadvladamo« kot se izražajo, nekateri malo za šalo malo zares! Samo zato, tovariši in tovarišice, da postanemo vendarle enakopravni, zato ker sem prepričana, da enakopravni smo!, in zakaj potlej ne bi bili tudi enakopravni!

Pa si dovolimo, drage tovarišice in tudi zahtevate ponekod, da nas moški obdario z darilom in oh gorje!, z nekimi vrednostnimi boni, za 1.000,— din?!

Le kaj si bomo kupile za ta denar? Ali vas ne žali, mene ta bon še vedno peče v denarnici! Kupila bom sladkor, ali olje, ali čokolado za otročka?! Za vse to bi morala imeti vsak mesec dovolj denarja od plače, pa mi večsah zmanjka. Kaj če bi morala biti moja plača večja, sem pomislila ko sem gledala bon — PRESKRBA Koper?! Črv gloda v meni in naprej razpredam. V naši DROGI je toliko žensk, ki ima-

(Nadaljevanje na 12. str.)

Tudi mi smo delavci ...

K pisanju tega prispevka me je spodbudila razprava na redni seji vseh treh izvršnih organov DPO skupnih služb. V DSSS imamo tri OOOZS, v Sežani, Kopru, Portorožu. Izvršni odbori se sestajajo po potrebi, sicer pa so vse tri OOOZS povezane v SINDIKALNO KONFERENCO OOOZS DSSS; v DSSS sta še dve OOOZK — Koper, Portorož in dve OOOZSM ravnotako Koper in Portorož. Bilo je 26. 2. 1985 in obravnavali smo rezultate gospodarjenja — ZR/84.

V razpravi je bilo (kot že večkrat!) zaznati »slabo voljo« delavcev v DSSS, češ, da nas v TOZD obravnavajo kot strukturo delavcev »nebodigatreba«, ki da pravzaprav TOZD povzročamo le stroške... Prave kritike podkrepljene z argumenti in zahtevami pa od TOZD ni!

Letos, ob razpravi o ZR/84 pa se je sploh pripetilo nekaj zanimivega: TOZD, ki so dobro poslovale so odločile porazdeliti še dodatni osebni dohodek (13 plač ali nekaj takega). Pri teh odločitvah pa se je porodila ideja, da bi skupnim službam odvedli dodatna sredstva tako, da bi tudi delavci v DSSS prejeli poračun — seveda v nižjem, približno 50 odstotkov nižjem odstotku.

Ta predlog so seveda podali direktorji nekaterih TOZD na kolegiju direktorjev. Jasno je, da ravno direktorji imajo največ stikov z delavci skupnih služb in zato bolje vidijo prispevke delavca DSSS za TOZD.

Kasneje, po izplačilih (7. 3. 1985) pa so se po TOZD (baje tudi v Začimbi) širile govorice, da delavci TOZD niso bili seznanjeni o tem, da bodo za DSSS dali dodatna sredstva... možno je, da ta informacija ni bila posredovana delavcem, tega ne vem, čeprav bi se delavci za to morali odločati na zboru!

V nasprotju s tem se nam je zgodilo, da so delavci TOZD v sežanski občini **zahtevali**, da odvedejo za delavce DSSS v Sežani toliko sredstev, da bodo le-ti prejeli poračun 100 % OD. To se je tudi zgodilo.

V koprskih TOZD, ki so resda imele najvišje izgube, so delavci TOZD VINAKOPER zelo ogorčeno sprejeli vest, da bodo delavci DSSS v Kopru prejeli dodatni poračun OD!

Kakšen zaključek bi lahko sledil? Je ta in podobna problematika res posledica združitve vsestransko različnih DO, ali pa je to pomanjkljivo usklajena politika delitve OD ali pa kaj tretjega?

Vsekakor je pri tem osrednji problem, kakšna je vloga delavcev v DSSS in kako to vlogo (dobro ali slabo) izvajamo?!

Sleherina kritika je dobrodošla, če je izražena dobronamerno in utemeljeno, »počez« in splošno kritiziranje pa je le negativno in ustvarja slabo delovno klimo in slabe uspehe. Za vse. Za delavce TOZD—TOK in DSSS! Kaže vsem, da o tem dobro razmislimo.

D. M.

OH, TA 8. MAREC!

(Nadaljevanje z 11. str.)
jo fakulteto, pa tako malo jih je šefic? Zakaj?

Jim moški ne zaupajo? Mislite z mano. Saj veste koliko velikih šefov ni sposobnih za opravljanje svojega dela, in vsi o tem govorijo, od vratarja vedo to do zadnjega direktorja, pa se nič ne premakne! A če bi to bila ženska! Kdaj že bi letela!

In kako bolje sem se počutila 9. marca. Tudi na pismo KPO sem skorajda pozabila, v katerem je skregal sindikat in vse po vrsti, ker niso rekli kakšno naj bo praznovanje za 8. marec po TOZD. Menda KPO še nikoli ni ničesar sporočil sindikatu do tega 8. marca...

Do tega letošnjega 8. marca, ki me je, kot toliko let že, tako zbe-gal!

Pa še vedno ne vem, kaj je hotel reči ali doseči KPO (tam so samo tovariši, saj veste zakaj, ne?) s tem pismom. Saj 8. marec je naš, družbeni praznik na račun zgodovinskih krivic, ki jih je ženska prestala...

Zato, da postanemo vsi enakopravni ljudje, da se spoštujemo in živimo v sožitju. O, v Solinah so pa tovarišice zahtevale praznovanje brez tovarišev. Ne, to ni bilo prav. Pa kaj še ni prav, boste rekli, dobro, vdam se in neham. Ali eno vam povem, meni lahko 8. marec čestita samo moj sin, noben šef, noben kolega!

Samo še to, če ste prebrali do tu, preberite še članek MEDNARODNI PRAZNIK ŽENSK.

Zenska-žena-mati-delavka

Prešernova družba razpisuje

Nagrade za poverjenike

— prvo v višini	20.000,00 dinarjev
— dve drugi po	15.000,00 dinarjev
— sedem tretjih po	10.000,00 dinarjev

Nagrade bodo podeljene ob obletnici rojstva dr. Franceta Prešerna 3. decembra 1985 — ob izidu Redne letne knjižne zbirke Prešernove družbe za leto 1986.

Vsi poverjeniki so upravičeni tudi do določenega odstotka denarnega nadomestila od vrednosti zbranih naročil.

Z ustanovitvijo nagrad želimo približati slovensko knjigo kar najširšemu krogu delovnih ljudi in občanov, obnoviti in povečati število članov Prešernove družbe, ki bodo pri uresničevanju teh ciljev dosegli najboljše uspehe v letu 1985.

S tem razpisom vabimo posameznike, knjigarne, knjižnice, krajevne konference SZDL, osnovne organizacije sindikata, šole, društva in druge, da se vključijo v splošno gibanje za knjigo kot poverjeniki Prešernove družbe.

Prijave za delo poverjenika, poročila o delu poverjenikov, predloge za nagrade poverjenikom in vsa vprašanja v zvezi s tem pošiljajte na naslov: **Prešernova družba, Borsetova 27, 61000 Ljubljana, tel. 218-909 ali 218-950.**

Poverjeniki Prešernove družbe

Široko odprta možnost za vse, ki jih veseli delo s knjigami. Ste že razmišljali o tem?

V zadnjem času spet slišimo, da narašča zanimanje za Prešernovo družbo, saj je bila njena Redna zbirka za leto 1985 razprodana že pred koncem leta 1984. Zasluge za rast in ponovno oživljanje tega našega založniškega društva gre vsebinsko močnemu programu in nizki ceni, predvsem pa poverjenikom. Marsikdo se pri tem vpraša: kdo pa sploh so ti poverjeniki, kako delujejo in — ali bi lahko tudi jaz postal poverjenik Prešernove družbe?

Preprost in splošen odgovor na to vprašanje se glasi: poverjeniki Prešernove družbe so kulturno osveščeni posamezniki (ali pa kar organizacije), ki želijo spodbujati zanimanje za slovensko knjigo in jo imajo tudi sami radi. Z njo gredo od vrat do vrat, od sodelavca do sodelavca za proizvodnimi trakovi in v pisarnah — pridobivajo nove zaveznike lepe besede nam vsem in sebi v zadovoljstvo in veselje. Seveda za to delo prejema tudi določen odstotek denarnega nadomestila od vrednosti zbranih naročil.

Poleg tega, da pridobivajo nove člane Prešernove družbe, sodelujejo poverjeniki tudi pri predstavitvah knjig, organizirajo srečanja pisateljev in bralcev, knjižne razstave, sejme in podobno. Najbolj uspešne Prešernove družbe še posebej moralno in denarno nagrajuje.

Knjige, ki jih posredujejo delovnim ljudem poverjeniki Prešernove družbe, so zelo poceni. Redno koledarsko zbirko, ki predstavlja znak članstva Prešernove družbe, njeni naročniki pa imajo velike ugodnosti tudi pri nakupu drugih knjig Prešernove družbe, je v najpreprostejši ve-

zavi letos mogoče naročiti že za 1400 dinarjev. V zbirki, ki izide novembra, bo sedem knjig: **Koledar**, knjiga s pregledom dogodkov v preteklem letu, vrsto zanimivih člankov in barvnimi reprodukcijami, na natečaju nagrajen romana Toneta Peršaka **Sledi** in Polone Skrinjarjeve **Grenko brinje**, satirični in humoristični spisi Miloša Mikelna **Zgaga vojvodine Kranjske**, mladinski roman Vitana Mala **Baronov mlajši brat**, bogato barvno ilustriran priročnik dr. Ivana Sedeja **Sto znanih slovenskih umetniških slik** in priročnik dr. Mihe Likarja **Ljudje pravijo o zdravju** — to je knjižni kar za predplačnike.

Skupaj z Zvezo sindikatov razpisujemo pisateljsko nagrado, da bi za naše bralce vsako leto pridobili najboljše slovensko povest ali roman. V prihodnjih letih bomo izdajali še več, po 20 do 30 naslovov, s tem pa bo naš program še bolj vabljiv za zelo različne težnje slovenskih družin.

Za delo poverjenika se lahko prikladi vsakdo samostojno ali pa ga predlaga sindikalna organizacija. Poverjeniki delujejo tudi v krajevnih skupnostih, knjigarnah, knjižnicah, zvezi kulturnih organizacij, v šolah in društvi. Za začetek je treba Prešernovi družbi sporočiti le naslov novega poverjenika in oznako območja, na katerem je pripravljen delovati. Pozneje mu pošljemo navodila za delo, pooblastilo, knjižni program, cenike in ostalo informativno-propagandno gradivo, ki ga potrebuje pri delu. Zelim si, da bi poverjeniki Prešernove družbe delovali v vseh sindikalnih organizacijah in v vseh krajevnih skupnostih, kajti le tako bomo lepo in poceni knjigo v resnici lahko približali bralcem.

Prešernova družba

SVEČANO SO 8. FEBRUAR PROSLAVILI V TOZD GOSAD SREDIŠČE OB DRAVI

V TOZD »GOSAD« SMO V PAČASTITEV SLOVENSKEGA KULTURNEGA PRAZNIKA PRIREDILI RAZSTAVO LIKOVNIH DEL MAKSIMA GASPARIJA, IVANE KOBILCE IN JANEZA VIDICA.

Ob slovenskem kulturnem prazniku 8. februarju, že nekaj deset-

letij praznujemo ta dan slovesno, ker smo ponosni na PREŠERNA, tega slovenskega genija.

Danes vemo veliko o PREŠERNU, skoraj nešteti so učbeniki, ki nam ga približujejo, nekateri mogoče tudi odtujujejo. Zato je še najboljše od vseh knjig njegova pesem: ŽIVA JE, Z NJO ŽIVIMO TUDI MI.

Maksim GASPARI

se je rodil v menišeovski vasi SELEŠČEKU pri Cerknem. V tem kmečkem okolju so mu potekala razgibana otroška leta v igri, pesmi in šoli. Potem je okusil kruto življenje v ljubljanskih šolah in v Kamniški trgovski obrti in ponovno na Umetno-obrtni šoli, najbolj pa na Dunaju, kjer se je učil v »Grafičnih zavodih« in na Akademiji likovne umetnosti.

Leta 1902 je prišel na Dunaj, kjer je obiskal šolo, razstave, se seznanil s prestolnico — dela iz tega časa so BOD' MOJA 1904, ZOBOL — 1904, ŠKRJANČEK 1905, LASTNA PODOBA 1905. Leta 1907 ga najdemo s SMREKARJEM v Münchenu, tu je nadaljeval študij in ilustriral KETTEJEVO POEZIJO 1907, leta 1911 pa se je vrnil v Kamnik.

GASPARI je s svojimi kompozicijami, ilustracijami, ki so bile posvečene našemu in družbenemu svetu, na široko osvojil srca naših ljudi, med umetnikom in ljudstvom je zrasla trdna vez, ki se prav do umetnikove smrti ni nikoli pretrgala.

Janez VIDIC

slikar, ilustrator, je postal znan in priljubljen ustvarjalec že pred formalnim pričetkom uredniške poti, kot partizanski ilustrator.

VIDIC je v bistvu tih, v svet intime in življenja malih ljudi zagledan poet, prav izogiba se zunanjim učinkom in hkrati stoji blizu tistim, ki jih upodablja. Prvi korak v umetnost je naredil v NOB iz risb, prevzema mladeniško voljo.

Rodil se je v Ljubljani leta 1923, na Akademijo se je vpisal šele po letu 1945; v teh štirih letih šolanja je ilustriral 21 knjig in slikanic. Poleg ilustracij in klasičnega oljnega slikarstva pa ga je pritegovalo tudi monumentalno freskarstvo, zato se je takoj po diplomu vpisal na specialko za stensko slikarstvo, ki jo je vodil Slavko PENGOV. Leta 1952 ga srečamo kot ustvarjalca. V najširšem okviru ga lahko opredelimo kot poeta, ki nakazuje v kmečki motiviki tudi grozljive, sanjske dimenzije skritega sveta podzavesti — skratka Janez VIDIC se nam kaže kot človek in umetnik tak, kot smo ljudje, razklani in polni dvomov, polni mere, obupa, veselja in tihega pričakovanja boljšega jutri. Zato njegovo slikarstvo sprejemamo kot odraz naših hotenj, zato ga imamo preprosto radi. Njegova najboljše dela so: Vasovalci, Noč, Počitek, Jutro, Pretapač, Požar, Pomlad v Semiču, Čarovnice.

Ivana KOBILCA

je z 18-letji odšla na Dunaj in v umetnostni galeriji kopirala stare mojstre portretov, tihožitja in šanson, zvrsti, ki jih je kasneje največ gojila. Njeno nadaljnje likovno izobraževanje je potekalo v Münchenu.

Ivanina prva samostojna dela kažejo vsa vodila münchenske šole. Že v samem Münchenu je začela slikati tudi drugače, s svetlimi in včasih žarečimi barvnimi poudarki. Značilni so učinki nočne luči, z rahlimi korekturami, tako v: SESTRA FANI, OPRSE DEČKA, Z RDEČIM KLOBUKOM. V domačih krajih je slikala predvsem podobe vsakdanjega življenja, mirne, neproblematične in varne domačnosti, ki se najbolj kaže v BABIČINI SKRINJI. Leta 1891 je odšla v Pariz; za plodno pariško obdobje, ki je zapustilo sledi v vsem njenem klasičnem delu, so značilne rodne barve (BRANJEVKE).

Iz tega obdobja je nastala znamenita podoba OTROCI V TRAVI. Življenje je nadaljevala v Sarajevu in Berlinu, pred I. svet. vojno pa se je vrnila v Ljubljano, kjer je leta 1926 umrla.

Je neločljiv del naše kulturne dediščine.

Košarkaši Droge dosegajo zadnje čase lepe uspehe

Zadnje leto je naša košarkaška ekipa dosegla lepe uspehe: tretje mesto na občinskem tekmovanju v Kopru, prvo mesto na regionalnih športnih igrah obalno-kraške regije in tretje mesto na turnirju »Pokal Droge za memorial Matjaža Dolinška«.

Na občinskem tekmovanju v Kopru so naši ekipi preprečile pohod k prvemu mestu težave z avtomobili tako, da so polfinalno tekmo proti Luki (kasnejšemu občinskemu prvaku) prvi polčas igrali le trije naši igralci, v drugem polčasu pa jim velike prednosti 20 točk, zaradi zelo kratkega časa igranja (2 x 15 min.) ni uspelo ujeti. Toda »revanš« je prišel kmalu, saj so se igralci kot zmagovalci občinskega tekmovanja v Piranu uvrstili na regionalno tekmovanje obalno-kraške regije in tam z lahko premagali Luko ter prejeli pokal za prvo mesto.

Konec januarja je bil v Kopru košarkaški turnir »Pokal Droge za memorial Matjaža Dolinška«, na katerem so nastopale ekipe Postojne, Kopra, »Old boys« iz Kopra in naša ekipa »DROGA«. V prvi tekmi se naši igralci niso uspeli resneje upirati ekipi Postojne, za katero so igrali tudi bivši igralci »Olimpije«. Zato pa smo v tekmi za tretje mesto premagali »Old boyse« iz Kopra.

Končni rezultati so:

1. mesto KK Postojna, 2. mesto KK Koper, 3. mesto DROGA Portorož, 4. mesto »Old boys« Koper.

Tudi to je dober rezultat, kajti vedeti je treba, da sta prvouvrščeni ekipi članici Slovenske košarkaške lige, naši igralci pa le rekreativci, ki so pred leti tudi igrali v KK Koper.

Poleg teh važnejših tekmovanj smo odigrali še več prijateljskih tekem proti ekipam Tomosa, Casinoja, UNZ in bivšim igralcem Kopra.

10. 2. 1985 pa se je v Kopru začela Trim liga in že v prvem kolu so naši igralci premagali ekipo UNZ in že po prvem kolu je bilo jasno, da bosta glavna kandidata za osvojitev prvega mesta zopet ekipi Luke in Droge. Trim liga se bo igrala vsako nedeljo v dopoldanskem času, v telovadnici Dušana Bordona v Semedeli in lepo bi bilo, da bi se tam pojavili tudi navijači — sodelavci.

Naj vam na koncu še predstavim igralce, ki so dosegli navedene rezultate:

KATONAR Robert, ŽDRALIČ Žarko, FIŠER Marjan, RUSJAN Jadran, LOVRIČ Emil, RAKTELJ Boris, JEREB Gorazd in BERTOK Ljubo, ki pa je trenutno še v JLA, vendar se bo že čez mesec dni priključil naši ekipi.

Gorazd JEREB

**Dopisujte
v svoje
glasilo**

Ob prerani izgubi žene in mame

MIRE VATOVEC

se vam zahvaljujem za pomoč, cvetje, poslovilne besede. Hvala tudi vsem, ki ste jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti.

Vsem skupaj še enkrat hvala.

Družina VATOVEC

ZAHVALA

Ob boleči izgubi mojega očeta

IVANA KASTELICA

se iskreno zahvaljujem sodelavcem tozđ Začimba za darovano cvetje, za izrečeno sožalje, ter vsem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Marija Negro

Raziskovalna enota v Drogi

Postopek ustanavljanja RAZISKOVALNE ENOTE je v polnem teku. Ravno sedaj to zadevo obravnavajo na Republiškem komiteju za raziskovalno dejavnost in tehnologijo. Do konca meseca marca pa bomo dostavili programe Republiški raziskovalni skupnosti.

Pri izdelavi republiških srednjeročnih in dolgoročnih programov se je pokazala potreba za vključevanje raziskovalne službe DROGE v raziskovalne programe republike. Na ta način bi lahko DROGA uspešneje koristila obstoječe znanstveno tehnične dosežke, pospešil bi se pretok znanja iz znanstvenih institucij in visokošolskih ustanov. Z vključevanjem v republiške raziskovalne programe bi DROGA lahko neposredno vplivala na smer teh raziskav s ciljem zagotavljanja njihove splošne aplikativnosti, kar bi bilo velikega pomena za DROGO. S takšno organizacijo raziskovalnega dela bi se strokovnjaki DROGE hitreje strokovno usposabljali in izpopolnjevali, s ciljem kvalitetnejšega in uspešnejšega dela na nalogah v DROGI. Nenazadnje je treba poudariti, da bi se na ta način lahko dobila določena sredstva — res ne velika — vendar bi se s temi sredstvi lahko plačevali zunanji sodelavci ali druge institucije, ki bodo delali na realizaciji DROGINIH raziskovalnih nalog. Glede na to bi lahko uvozili tudi del raziskovalne opreme in kemikalije za raziskave brez carinskih obveznosti.

Za realizacijo takšnih načrtov je potrebno, da DROGA ustanovi raziskovalno enoto. Zamišljeno je tako, da bi se cel IPR, razen nekaterih nalog, reorganiziral na raziskovalno enoto, ki bi kot doslej opravljala naloge iz tekočega razvoja. Medtem bodo na področju ribolova, ribogojništva, zdravilnih zelišč in nekaterih drugih nalogah izdelani srednjeročni in dolgoročni programi, ki bi jih med drugimi financirala tudi Raziskovalna skupnost Slovenije. Na teh programih bodo delali raziskovalci DROGE sami, ali skupno z raziskovalci drugih znanstvenih institucij, ali vrhunskimi strokovnjaki iz Slovenije in Jugoslavije.

Rino Medvešek

Na podlagi sklepa Odbora za družbeni standard in kadrovske politike objavljamo

RAZPIS

LETOVANJA V KANINSKI VASI BOVEC

Razpis velja za letno sezono od 1. 6. do 30. 11. 1985 in sicer za koriščenje počitniških storitev:

- TREH POČITNIŠKIH STANOVANJ s 4 ležišči;
dnevna cena din 500,00
- TREH POČITNIŠKIH STANOVANJ s 6 ležišči;
dnevna cena din 600,00

Delavci, ki želijo koristiti počitniško storitev ste dolžni izpolniti obrazec »Prijava«, ki ga dobite v tajništvu TOZD, TOK in DSSS, ter prijavo dostaviti referentki za šport, rekreacijo in počitnikovanje tov. NINI RAVBAR, DSSS Droga Portorož, Obala 27, Portorož.

ZADNJI ROK ZA DOSTAVO PRIJAVE JE 10. 4. 1985!

NOVOLETNA DARILA

Kot vsako leto, je skrbni deček Mraz tudi letos obdaroval našo DO oziroma posamezne tozde in sektorje. Naš posebni poročevalec (eden tistih, ki ga nikoli ne nagradijo za posebne zasluge, kljub temu, da si nekateri še kar naprej jemljejo posebne nagrade za nikakršne zasluge) nam je poslal seznam letošnjih daril:

- vsem članom DO — vsakemu jeklenko s smejalnim plinom glede na to, da nas smeh mineva
- članom KPO — ploščo s popevko »Trla baba lan...«
- vsem tozde — priročnik »Naredi si sam«

— sindikalni organizaciji — ploščo s pesmijo »Nocoj pa, oh, nocoj...«

— sektorju Prodaja — manjajoče procenke stimulacije

— sektorju Nabava — ploščo s pesmijo »Naša četica koraka...«

— sektorju Transport — konjsko vprego

— sektorju Zunanja trgovina — uvozne restrikcije

— Skupnim službam — ploščo s pesmijo »Kje bom jemal, da bom tebi dajal...«

S. Požar

Letno poročilo o nesrečah pri delu v naši DO

Marjanca Ringelšpil je med sestankom zakinkala, padla s stola in si zlomila zobno protezo.

Pepe Videlrad je skozi ključavnico oprezal za svojim predpostavljenim (ki je baže pravkar nameraval narekovati pismo tajnici), pri tem pa je staknil preprih in vnetje oči ter bil teden dni nezmožen za delo.

Minka Raglja se je med hojo po stopnicah ozrla za svojim šefom ter mu pokazala jezik, pri čemer se je spotaknila, padla in se tako ugriznila v jezik, da so jo morali odpeljati v bolnišnico.

Henrik Vedoželj je toliko vtikal nos v nepravde zadeve, da mu ga je zgrabilo in od takrat trpi za bolezenskim strahom pred svojo okolico, zaradi česar je ostal trajno nezmožen za delo.

Micki Mravlji se je tako mudilo na malico, da je v naglici pozabila odpreti vrata pisarne, ostala zagozdena in so jo nato rešili šele s pomočjo žage. Zaradi šoka in lakote je bila tisti dan nezmožna za delo.

Pepe Redoljub je na zboru delavcev javno zahteval, naj bi v naši DO začeli dosledno in brez izjem polmensko navajati ljudi, ki zagrešijo večje napake in neumnosti, pa so ga z rešilnim avtomobilom odpeljali na psihiatrično kliniko, kjer je še vedno na opazovanju.

Tone Zaspan je na nekem sestanku tako zehal, da si je iz-

pahnil čeljust, nakar so ga odpeljali v obratno ambulanto in je bil tisti dan (kot tudi vse druge dni) nezmožen za delo.

Jaka Tisitič se je ob čitanju poslovnega poročila svojega šefa tako smejal, da je padel v nezavest in je bil tisti dan nezmožen za delo.

Nesreča cele naše DO pa je spet ista kot v lanskoletnem poročilu: da je marsikdo trajno nezmožen za delo, pa kljub temu vztraja na delovnem mestu.

S. Požar

REKLAME

Ce piješ Drogen čaj,
boš smučal kot Križaj.

Da sinko postane od fare ti fant,
vsak dan mu kuhaj »Polento instant«.

Ce hočeš najbolje zaključiti dan,
pred spanjem natoči si kraški teran.

Dolgo boš živel zdrav kakor dren,
če vsak dan na tešče jedel boš

HREN.

Ce v zakonu ti gre narobe,
skuhaj ženi »Droga« gobe.

S. Požar

Teranton je specialno vino iz sorte refošk. Pridelujejo ga iz najboljših grozdov t.j. iz rdeče pečljatih grozdov.

Kapaciteta kleti je 450 vagonov vina t.j. vseh vin (terana in belih vin). Večinoma so to nove eisterne iz nerjavečega jekla (cca 250 vagonov), ostalo so jekleni in betonski tank in nekaj lesenih sodov, v katerih dozoreva vrhunsko specialno arhivsko vino — teranton.